

Základní škola a Mateřská škola Josefa Gočára, Hradec Králové

Tylovo nábřeží 1140, 500 02 Hradec Králové

+420 495 019 011 www.zsgocarova.cz skola@zsgocarova.cz

Preventivní program školy

2023–2024

Vypracovala Monika Kalinová

Obsah

1.1	Úvod	3
1.2	Charakteristika školy	3
1.3	Informační zdroje	5
1.3.1	Vnitřní informační zdroje	5
1.3.2	Vnější informační zdroje	5
1.4	Realizační tým Preventivního programu školy	6
1.5	Školní poradenské pracoviště (ŠPP)	7
1.6	Analýza současného stavu ve škole	9
1.6.1	Východiska	9
1.6.2	Dlouhodobé cíle	10
1.6.3	Krátkodobé cíle	10
1.7	Zaměření preventivních programů podle cílové skupiny	10
1.7.1	Pro žáky	10
1.7.2	Pro pedagogy	12
1.7.3	Pro rodiče	13
1.8	Techniky a metody práce	13
1.9	Postupy při řešení problémových situací	14
1.10	Monitoring a evaluace	14
2	Přílohy	15
2.1	Příloha č. 1 Obsah PPŠ pro jednotlivé formy rizikového chování a věkové skupiny dětí ZŠ	15
2.2	Příloha č. 2 Krizový plán	16
2.3	Příloha č. 3 Strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování	48
2.4	Příloha č. 4 Přehled základní legislativy	51
2.5	Příloha č. 5 Síť služeb kraje	55

1.1 Úvod

Preventivní výchovné vzdělávání je neoddelitelnou součástí výuky a života školy. Každodenní život školy musí reagovat na společenské změny v posledních letech, které s sebou nesou zrychlený životní styl, změny hodnotového systému, nástup nových způsobů komunikace, výměny informací a s tím související nebezpečí negativního ovlivňování zdraví dětí a mládeže. Hlavním úkolem primární prevence rizikového chování je ovlivnit a připravit jedince dříve, než bude postaven do situací, na které nebude schopen reagovat.

Program primární prevence je program, který provází žáka v průběhu celé školní docházky tak, aby pomáhal osvojit si takové znalosti, dovednosti a kompetence, které budou efektivně snižovat riziko výskytu konkrétních forem rizikového chování. V současné školní prevenci rozlišujeme několik oblastí rizikového chování: záškoláctví, šikana a extrémní projevy agrese, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, rasismus, xenofobie, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, prevence v adiktologii (závislosti), spektrum poruch příjmu potravin, okruh poruch a problémů spojených se syndromem CAN – syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte.

Preventivní program je dokumentem školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a jejich sociálně komunikativních dovedností.

Na realizaci programu se podílí škola ve spolupráci s dalšími odbornými subjekty. Preventivní program školy vychází z materiálu Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j. 21291/2010-28

1.2 Charakteristika školy

Jsme úplná základní škola s v centru města Hradec Králové, která se nachází v klidném prostředí u soutoku řek Labe a Orlice. Budovu školy tvoří dvě křídla, která jsou vzájemně propojena prostory, které jsou zázemím pro sportovní a kulturní aktivity celé školy. Ve školním roce 2023/2024 jsou i nadále k hlavní části školy propůjčeny prostory ve vedlejší přilehlé budově, kde jsou umístěny 2. třídy a školní družina. Ke školnímu areálu patří i školní jídelna.

Všechny ročníky 1. – 9. jsou vyučovány podle ŠVP „Společná cesta za poznáním“. V současné době navštěvuje 1. stupeň 387 žáků a 2. stupeň 334 žáků, celkem 721 žáků.

Žáci mají k dispozici aulu a tělocvičnu, kde probíhají společné akce celé školy, jednotlivých stupňů, ročníků či třídních kolektivů zaměřené na sport, kulturní vystoupení, vzdělávání, preventivní a volnočasové aktivity. Každá třída má k dispozici svoji kmenovou třídu a většina hodin probíhá ve specializovaných učebnách. V době přestávek mohou žáci prvního a druhého stupně využívat stoly na stolní tenis. V letních měsících mohou žáci využívat o velké přestávce školní hřiště.

Naše škola je již mnoho let velmi aktivní a úspěšná v přípravě a realizaci rozsáhlých projektů, které jsou financovány zejména z prostředků ESF, MŠMT, KÚ KHK a Magistrátu HK. Z těchto prostředků škola získala již několik desítek milionů korun.

Všechny tematické projekty se uskutečňují především s vědomím posilování bezpečného klima ve škole a ve třídách.

V posledních letech stoupá zájem o naši školu a tím dochází i k navýšení počtu žáků. Vstup do školy je zabezpečen kamerovým systémem. Každá návštěva je vpuštěna do školy pracovníkem školy. V případě družiny rodiče čekají na děti před školou, nemohou se volně pohybovat po škole.

Preventivní program školy (PPŠ) je vytvářen v souladu se školním řádem a jeho aktivity prolínají příslušné oblasti RVP v podobě ŠVP.

Školní řád je základním dokumentem školy, kde jsou zakotvena práva a povinnosti žáků, zákonných zástupců, kde je rozpracován systém podpůrných opatření, rozepsán provoz a režim ve škole, podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před rizikovým chováním a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Dále jsou zde stanoveny podmínky zacházení s majetkem školy a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a studentů.

1.3 Informační zdroje:

1.3.1 Vnitřní informační zdroje:

K problematice rizikového chování využíváme především odbornou a metodickou literaturu, která je k dispozici všem učitelům v prostorách sborovny a školního poradenského pracoviště (ŠPP). Škola též využívá předplatné časopisu Prevence, Školní poradenství v praxi, Třídní učitel a Učitelství měsíčník. Podněty k řešení rizikového chování čerpáme i ze schránky důvěry, která byla na podnět školního žákovského parlamentu přemístěna na vhodnější, diskrétnější místo u auly. Všichni žáci i zaměstnanci školy mají k dispozici nástěnky a hlavní nástěnka k primární prevenci se nachází u prostor ŠPP. Vhodnou formou na různé příklady rizikového chování ukazuje i občasný školní časopis. Rodiče i žáci naleznou nejdůležitější informace na webových stránkách školy www.zsgocarova.cz, kde mohou nastudovat Školní řád, Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Poradenské služby poskytuje Školní poradenské pracoviště, na které se mohou obracet žáci, rodiče i pedagogové při řešení různých situací. Jednotlivé členy mohou oslovit i na emailových adresách viz níže Školní pedagogické pracoviště.

1.3.2 Vnější informační zdroje:

Mezi zdroje, které využíváme, mimo školu v rámci prevence, patří především webové stránky

Také:

- www.adiktologie.cz
- www.prevence-info.cz
- www.minimalizacesikany.cz
- www.odrogach.cz
- www.ibesip.cz
- www.proskoly.cz
- www.linkabezpeci.cz
- www.domaci-nasili.cz
- www.zivot-bez-zavislosti.cz/
- www.spolecnekbezpeci.cz/
- www.linkaztracenedite.cz
- www.bezpecnyinternet.cz
- www.anabell.cz (poruchy příjmu potravy)
- www.e-bezpeci.cz
- www.saferinternet.cz
- www.nematonacele.cz
- www.bezpecne-online.ncbi.cz
- www.nevypustdusi.cz/kde-hledat-pomoc/

Dále čerpáme ze základní legislativy (příloha č. 4)

Spolupracujeme také:

- s okresním metodikem prevence: Mgr. Jitka Musilová (495 265 423)
j.musilova@pppkhk.cz
- krajskou školskou koordinátorkou prevence: Mgr. Jana Hrnčířová (495 817 359) jhrncirova@kr-kralovehradecky.cz
- s OSPOD, který zastupuje:
 - péče o rodinu a děti: Mgr. Alena Antošová (495 707 375),
Alena.Antosova@mmhk.cz
 - kurátorské činnosti a náhradní rodinná péče: Ing. Bc. Roman Kočí (495 707 382) Roman.Koci@mmhk.cz

Konkrétní situace a případy řešíme s:

- Pedagogicko-psychologickou poradnou: Na Okrouhlíku 1371/30, Hradec Králové, www.pppkhk.cz
- Školským poradenským pracovištěm Mozaika: Lužická 1208, Hradec Králové, www.sppmozaika.cz
- Střediskem výchovné péče Návrat: Říčařova 277, Hradec Králové, svpnavrat@gmail.com.

Velmi dobrou zkušenost v rámci preventivních akcí máme:

- s Policií ČR - Oddělení tisku a prevence Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje,
- s městskou policií - Oddělení prevence kriminality Městské policie Hradec Králové.

Každoročně probíhají vzdělávací semináře pro všechny pedagogické pracovníky, také se účastníme setkání metodiků prevence a výchovných poradců v rámci okresu. Velmi přínosné jsou měsíční setkávání metodiků prevence na pracovišti Mozaika.

1.4 Realizační tým Preventivního programu školy:

Realizační tým na naší škole tvoří ředitel školy, který má odpovědnost za podporu, vytváření a realizaci programu, školní metodik prevence, který koordinuje přípravy a realizaci programu, pedagogičtí pracovníci, kteří začleňují preventivní témata do výuky svých jednotlivých předmětů, třídní učitelé, kteří monitorují výskyt rizikového chování ve svých třídách, ale také i žáci, kteří aktivně spolupracují na přípravě a realizaci preventivních programů.

1.5 Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

ŠPP vytváří širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a rizikového chování, realizuje preventivní programy na škole a sleduje jejich účinnost, zajišťuje kvalitní služby kariérového poradenství pro žáky, připravuje podmínky pro integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných žáků, buduje příznivé sociální klima na škole i v jednotlivých třídách, vytváří předpoklady pro dlouhodobé snižování neprospěchu žáků, zajišťuje včasnou intervenci při aktuálních problémech žáků a třídních kolektivů, poskytuje metodickou podporu pedagogickým pracovníkům, prohlubuje a zlepšuje komunikaci mezi školou a rodiči, koordinuje služby ŠPP s dalšími poradenskými institucemi.

Školní poradenské pracoviště tvoří:

- výchovný poradce a zástupce ředitele pro 2. stupeň: PaedDr. Dana Hladíková, Ph.D.
hladikova.dana@zsgocarova.cz (495 019 015)
konzultační hodiny po telefonické domluvě: středa 15:00 – 16:00
- metodik prevence a zástupce ředitele pro 1. stupeň: Mgr. Monika Kalinová
kalinova.monika@zsgocarova.cz (495 019 012)
konzultační hodiny po telefonické domluvě: středa 15:00 – 16:00
- výchovný poradce: Mgr. Kateřina Hlávková
hlavkova.kateřina@zsgocarova.cz (495 019 016)
konzultační hodiny po telefonické domluvě: středa 15:00 – 16:00
- školní psycholog: Mgr. René Hůlek
hulek.rene@zsgocarova.cz (495 019 018)
konzultační hodiny po telefonické domluvě: pondělí 8:00 – 16:30
čtvrtek 8:00 – 16:00
- zástupce ředitele: Mgr. Lukáš Procházka
prochazka.lukas@zsgocarova.cz (495 019 012)
konzultační hodiny po telefonické domluvě: středa 15:00 – 16:00

- speciální pedagog: Mgr. Alena Friebová

friebova.alena@zsgocarova.cz

konzultační hodiny pro pedagogy po domluvě, pro rodiče po dohodě prostřednictvím emailu

Výchovný poradce

Poskytuje poradenství v oblasti vzdělávání a profesní dráhy, informace k přijímacímu řízení na SŠ, vyhledává žáky, jejichž vývoj a vzdělávání potřebují zvláštní pozornost, zajišťuje diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb, připravuje podmínky pro integraci, koordinuje tvorbu individuálních vzdělávacích plánů na 1. a 2. stupni, řeší výchovné potíže (záškoláctví, školní neúspěšnost, ...), iniciuje schůzky s třídním učitelem a dalšími pracovníky ŠPP.

Školní metodik prevence

Poskytuje poradenství a informační činnost v oblasti prevence rizikového chování pro učitele, rodiče, žáky. Podílí se na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sextami, kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování, a dalších typů rizikového chování. Spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s rizikovým chováním, iniciuje schůzky s třídním učitelem a dalšími pracovníky ŠPP.

Školní psycholog

Poskytuje individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání, umožňuje individuální případovou práci se žáky v osobních problémech, poskytuje krizovou intervenci pro žáky, pedagogické pracovníky a zákonné zástupce, zjišťuje sociální klima ve třídách, zajišťuje depistáž a diagnostiku žáků, iniciuje schůzky s třídním učitelem a dalšími pracovníky ŠPP.

Speciální pedagog

Vykonává činnosti zaměřené na odbornou podporu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a všech ostatních žáků, kteří potřebují speciálně pedagogickou podporu a péči založenou na krátkodobých či dlouhodobých podpůrných opatřeních. Pomáhá žákům, kteří mají problémy se začleněním se do vyučovacího procesu. Poskytuje konzultace pedagogům a rodičům.

1.6 Analýza současného stavu ve škole

1.6.1 Východiska:

Na naší škole proběhla řada seminářů pro pedagogy, která se týkala nejrůznějších preventivních aktivit. Učitelé jsou proškoleni v mnoha oblastech, které se týkají rizikového chování. Během školního roku probíhají pracovní porady celého pedagogického sboru, setkávají se ale i odděleně učitelé 1. stupně a učitelé 2. stupně. Vždy řeší organizační záležitosti, ale i situace, které jsou charakteristické pro věk jejich žáků.

Velký posun ohledně vztahů ve třídních kolektivech jsme zaznamenali po zavedení etické výchovy do rozvrhu. Jeden školní rok jsme zrušili etickou výchovu v 9. ročnících a zaznamenali jsme nárůst rizikového chování. Proto jsme se k prověřenému modelu opět vrátili. Etickou výchovu učí ve většině tříd třídní učitel, který má tak dostatek prostoru k práci se svou třídou a budování zdravého klima ve třídě. Pokud vyučuje etickou výchovu netřídní učitel, velice blízce spolupracuje s třídním učitelem.

V posledních letech se nám sice daří řešit mnoho problémů již v jejich zárodku a tím eliminovat závažnější projevy rizikového chování, přesto ještě v této oblasti musíme mnoho udělat. Jedná se zejména u některých kolegů o problémovou komunikaci mezi školou a rodiči. Některá sdělení se předávají pozdě, nejsou pak možné efektivnější postupy, někteří kolegové i přes dohody nepostupují u podobných problémů jednotně. V tomto školním roce budou aktivity více zaměřeny na vzájemnou spolupráci, stmelování kolektivu, posilování sebevědomí, dodržování domluvených pravidel, vzájemný respekt a bezpečnou komunikaci. S ohledem na odlišný přístup ke vzdělávání, sociální vazby a příchod ukrajinských spolužáků je nyní potřeba důraznější individuální přístup ke každému problémovému chování. Musíme se tak více ptát po příčinách některých projevů, které mohou být jak na straně žáka, tak na straně školy. Odhalení příčin, bez zbytečného škatulkování žáků, může řešit problém včas bez velkých sankcí. Je třeba nastavit jednotná pravidla a postoje pro rodiče. V tomto ohledu spolupracujeme a jednáme i s institucemi mimo školu.

Ve škole působí školní poradenské pracoviště, které se schází každý týden a snaží se velmi efektivně řešit veškeré rizikové chování. Velkým přínosem jsou i měsíční zprávy třídních učitelů pro metodika prevence, ve kterých učitelé informují o situaci ve svých třídách.

Velkým plusem je i činnost školního parlamentu, jehož zástupci vždy zjišťují a monitorují situaci ve třídách i mimo třídy a své poznatky prezentují při svých schůzkách. Některé připomínky a otázky jsou kladeny při setkáváních s vedením školy. Naopak i vedení školy při monitorování názorů žáků na určitou problematiku využívá školní parlament, který prostřednictvím svých členů zjišťuje odpovědi.

1.6.2 Dlouhodobé cíle:

- vytvoření aktivního pedagogického sboru, který bude vzájemně spolupracovat při řešení problémových jevů
- prohlubování spolupráce mezi ŠPP a ostatními pedagogickými pracovníky
- zavádění metod, které pomohou co nejeftivněji snížit rizikové chování

1.6.3 Krátkodobé cíle:

- pokračovat ve spolupráci mezi metodikem prevence a třídními učiteli
- pomocí anket mezi žáky zjistit skutečný výskyt rizikového chování
- na základě evaluace zajistit vzdělávání pedagogů na potřebné téma

1.7 Zaměření preventivních programů podle cílové skupiny

1.7.1 pro žáky:

Preventivní programy jsou realizovány v průběhu výuky dle věku od 1. - 9. ročníku zaměřené na záškoláctví, agresivní chování, rizikové sporty, bezpečnost v dopravě, rasismus, xenofobie, vliv sekt, sexuální rizikové chování, návykové látky, týrání, zneužívání, poruchy příjmu potravy, netolismus. Osvojování znalostí, dovedností a kompetencí je realizováno přiměřeně k věku žáků. Znalostní kompetence, kterých se snažíme docílit, jsou na prvním stupni zejména: znát význam zdraví jako základní lidskou hodnotu, vyhodnotit a využít denní režim, vědět, kam se obrátit v případě ohrožení, umět pojmenovat základní mezilidské vztahy a rozeznat ty špatné od dobrých, umění pojmenovat rizika spojená s užíváním různých návykových látek. Na druhém stupni žáci: znají význam harmonických mezilidských vztahů, znají vhodné způsoby řešení neshod mezi sebou, umí spolupracovat a nést odpovědnost za svůj díl práce, znají dokumenty o lidských právech, činnost důležitých orgánů státní správy, umí vyhledat pomoc, komunikují, odmítají projevy násilí, znají zdravý životní styl apod.

Žáci jsou seznamováni s preventivním programem hned druhý den nového školního roku. Získají přehled o plánovaných programech, aktivitách a projektech, do kterých je škola zapojena. Opakovaně např. do projektu Kraj pro bezpečný internet. V průběhu školního roku probíhají aktivity s třídním učitelem, mezitřídní a celoškolské aktivity. Žáci tvoří nedílnou součást při zjišťování efektivnosti jednotlivých akcí. Aktivity, které se osvědčily, se plánují i na příští školní rok.

Mnoho akcí podporuje Spolek rodičů a přátel dětí při škole.

V minulém školním roce proběhly tyto akce

- nad rámec výuky jsou uskutečňovány tyto aktivity
 - nespecifická prevence:
 - schránka důvěry
 - setkávání a aktivity školního parlamentu
 - Tvořeníčka pro rodiče, prarodiče
 - celoškolské projekty
 - adaptační pobyt 6. ročníků
 - školní výlety zaměřené na posílení třídního kolektivu
 - adopce živočicha ZOO Dvůr Králové nad Labem
 - spolupráce s mateřskou školou
 - přespání ve škole
 - soutěž ve vaření pro 7. – 9. ročníky
 - výlety turistického klubu
 - specifická prevence:
 - dotazníkové šetření metodika prevence, školního psychologa
 - diskuse o aktivním odpočinku
 - exkurze, pobytové kurzy
- ve spolupráci s externími spolupracovníky realizujeme tyto preventivní programy

- specifická prevence:
 - besedy s Policií ČR
 - besedy a akce s Městskou policií HK
 - adaptační kurzy pro 6. ročníky
 - exkurze, pobytové kurzy
 - Dospívání nad propastí
 - Nikotinová past
 - Jeden svět
 - Jak Na To
 - Fakescape!
 - Projekt Kraj pro bezpečný internet

1.7.2 pro pedagogy:

Učitelé jsou seznamováni s preventivním programem na nový školní rok v přípravném týdnu. Jsou informováni o prioritách na tento školní rok, o činnosti školního poradenského pracoviště, společných postupech, preventivních programech a kam se mohou obracet v případě potřeby.

V minulém školním roce proběhly tyto akce v rámci prevence:

- nespecifická prevence:
 - vzdělávací klub pro část pedagogického sboru
 - 1. pomoc
 - vzdělávací seminář: Komunikační bariéry a způsoby jejich překonávání, Komunikace při problémech vzniklých ve školním prostředí
- specifická prevence
 - vzdělávací semináře prevence rizikového chování pro zájemce
 - vzdělávací semináře pro zájemce on – line
 - setkávání pedagogů 1. a 2. stupně na samostatných skupinách
 - setkání s metodikem prevence
 - semináře školního psychologa
 - sebevzdělávání, odborná literatura k zapůjčení ve ŠPP
 - měsíční setkávání metodiků prevence v Mozaice

1.7.3 pro rodiče:

Rodiče jsou seznamováni s preventivním programem školy na první třídní schůzce na začátku září. Pokud se ze závažných důvodů nedostavili, podepisují dokument o seznámení se základními dokumenty školy, které mají možnost si nastudovat doma.

V minulém školním roce proběhly tyto akce v rámci prevence:

- nspecifická prevence:
 - seznámení rodičů se všemi dokumenty školy na stránkách školy, ve vnitřních prostorách školy na třídních schůzkách
 - účast rodičů na třídních schůzkách
 - aktivní účast rodičů při celoškolních akcích – Tvořeníčka se školní družinou, informační odpoledne, Den otevřených dveří
 - konzultace s pedagogickými pracovníky

- specifická prevence:
 - spolupráce s třídním učitelem
 - poradenský systém ŠPP
 - setkání s výchovným poradcem – kariérové poradenství

Některé preventivní programy jsou uskutečňovány během výuky v rámci jednotlivých předmětů (příloha č. 1). Ve spolupráci s koordinátorem jsou témata primární prevence označena v ŠVP symbolikou PP. Prevence je součástí odpoledních volnočasových aktivit na naší škole (viz www.gocarova.cz). Část primární prevence probíhá také jako celodenní akce a část má celotýdenní charakter.

1.8 Techniky a metody práce

Informace, které se týkají prevence, jsou žákům předávány tradičními metodami jako je výklad nebo skupinové vyučování, kde samostatně vyhledávají informace a zpracovávají je a následně prezentují. Dále žáci vytvářejí slohové práce, příspěvky, vzdělávací letáky. Oblíbená je též dramatizace, konfrontační diskuse, besedy s odborníky, čtenářské a výtvarné dílny, exkurze, pobytové kurzy, soutěže, hry, celoškolní projekty. Žáci se podílí na zjišťování situace pomocí anket, dotazníků, snaží se aktivně zapojovat do práce v komunitním kruhu, při zážitkových programech. Třídy na 2. stupni volí své zástupce do školního parlamentu.

1.9 Postupy při řešení problémových situací

Všechny postupy jsou uvedeny v Krizovém plánu školy (viz příloha č. 2), který je také součástí vnitřního řádu školy. Další postup je obsažen v Pravidlech pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků. Naším cílem je dále pracovat na sjednocení základních kroků těchto postupů při zachování individuality jednotlivých situací.

1.10 Monitoring a evaluace

PPŠ je průběžně hodnocen a jeho aktivity mapovány. Hodnocena je kvalita realizovaných programů. Dle písemných závěrů je rozhodnuto, zda daný program bude pokračovat nebo zda je potřeba upravit obsah. Dále jsou sledovány počty realizovaných aktivit a počty žáků, kteří byli těmito aktivitami osloveni. Zpětná vazba je získávána i formou rozhovorů, připomínek. Získané poznatky jsou zapracovány v dalším období PPŠ. Na hodnocení uplynulého období se podílí žáci, třídní učitelé, rodiče, metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog, vedení školy a případně další odborná pracoviště.

V evaluačním dotazníku 2022/2023 vyplynulo, že proběhlé aktivity zaměřené na prevenci byly hodnoceny pozitivně a označeny jako přínosné.

Z dotazníků též vyplynulo, že stěžejním tématem pro školní rok 2023/2024 v oblasti prevence pro třídy bude i nadále kyberprostor, zejména bezpečné chování na internetu. Dále je to prevence agresivního chování žáků, ale také hodně zmiňovaná problematika sebepoškozování.

Vyučující by se chtěli vzdělávat v rámci prevence v oblastech kyberšikany, zvládnání agresivity žáků, ale také v oblasti sebepoškozování žáků a závislostního chování.

Z dotazníku dále vyplynulo, že naši žáci udělali v rámci prevence největší pokrok zejména v oblasti vzájemné spolupráce, tolerance, uvědomování si rizik svého chování, empatie a kulturní snášenlivosti.

Pro školní rok 2023/2024 pedagogové navrhují např. větší účast odborníků na naší škole v rámci prevence či více společných aktivit 1. a 2. stupně.

Vyučující se ve svých třídách více zaměří na vzájemné vztahy, komunikaci, respektování jinakosti, sebekontrolu a dodržování daných pravidel.

Témata, která vyplynula z evaluačního dotazníku, budou součástí preventivních programů, výuky a projektových dnů.

2 Přílohy

2.1 Příloha č. 1

Minimální obsah PPŠ pro jednotlivé formy rizikového chování a věkové skupiny dětí ZŠ

Ročník/ rizikové chování	1. a 2.	3. a 4.	5. a 6.	7., 8. a 9.	Počet hodin/ celkem
Záškoláctví	1	0	1	0	2
Šikana/agrese	1	3	3	4	11
Rizikové sporty/doprava	1	2	3	2	8
Rasismus/xenofobie	0	1	1	1	3
Sekty	0	1	1	1	3
Sexuální rizikové chování	0	1	2	4	7
Závislosti	2	2	4	2	10
Týrání, zneužívání	1	1	1	1	4
Poruchy příjmu potravy	0	2	4	2	8
Počet hodin celkem	6	13	20	17	56

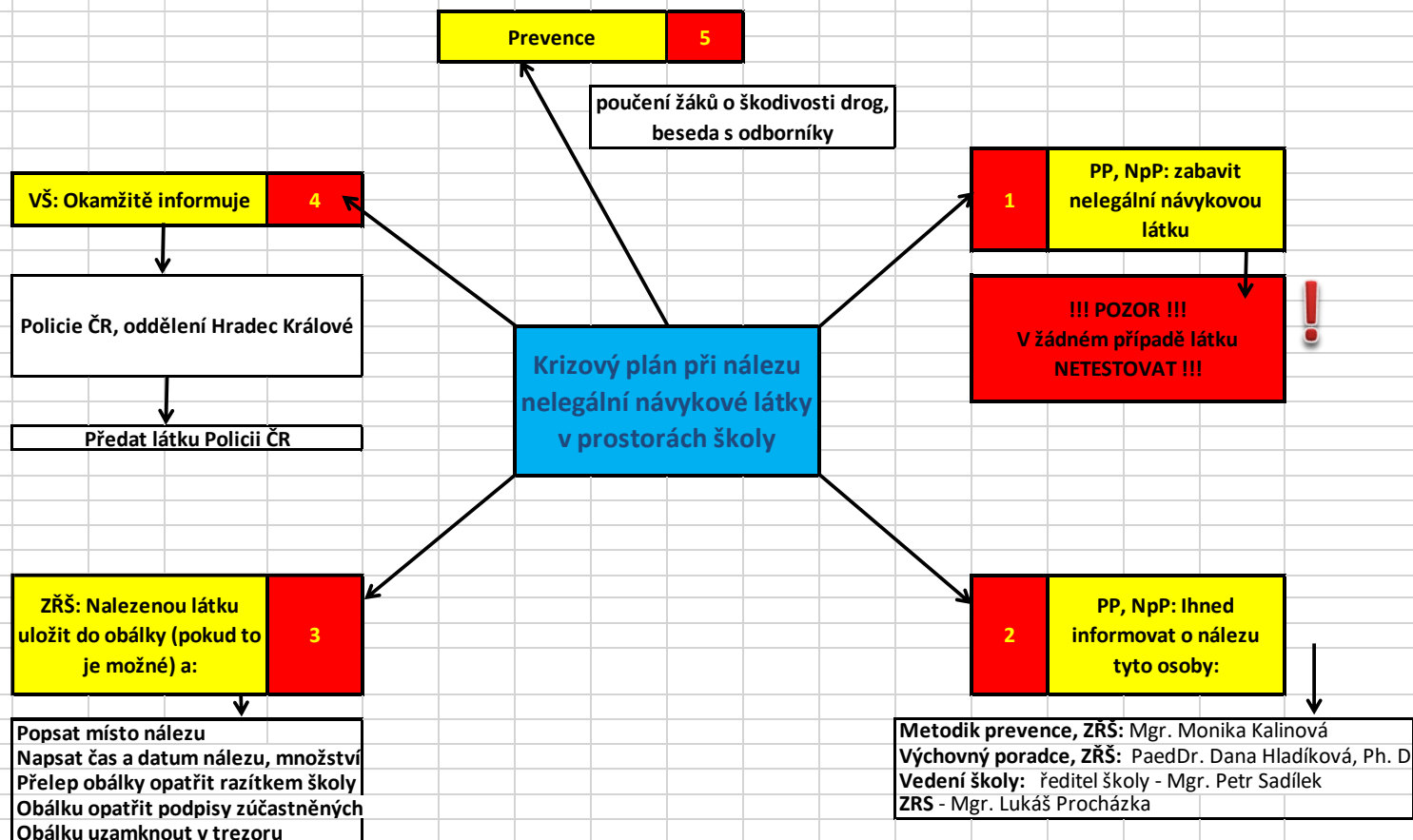
2.2 Příloha č. 2

Krizový plán

1. A Nález nelegální návykové látky v prostorách školy
1. B Zadržení nelegální návykové látky u žáka
1. C Při důvodném podezření, že žák má u sebe nelegální návykovou látku
2. Rizikové chování v dopravě
3. Při zjištění poruchy příjmu potravy
4. A Nález legální návykové látky v prostorách školy
4. B Alkohol u žáka
4. C Při důvodném podezření, že žák má u sebe alkohol
5. A Při zjištění syndromu týraného dítěte – CAN (domácí násilí, mimo sexuálního násilí)
5. B Při zjištění syndromu týraného dítěte – CAN (páchané násilí cizí osobou, mimo sexuálního násilí)
5. C Při zjištění syndromu týraného dítěte – CAN (sexuální násilí)
6. Žák šikanuje
6. A Násilné/nevhodné chování žáka
7. Kyberšikana
8. Homofobie (homosexualita, bisexualita, transsexualita...)
9. Rizikové chování (extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus...)
10. Vandalismus
11. Záškoláctví
12. Krádeže
13. Kouření, používání elektronické cigarety
14. Šikanování pedagoga
15. Netolismus
16. Sebepoškozování
17. Přijímání nových náboženských hnutí
18. Rizikové sexuální chování
19. Příslušnost žáka k subkulturám
20. Domácí násilí
21. Hazardní hry
22. Žák s PAS
23. Psychická krize, duševní onemocnění

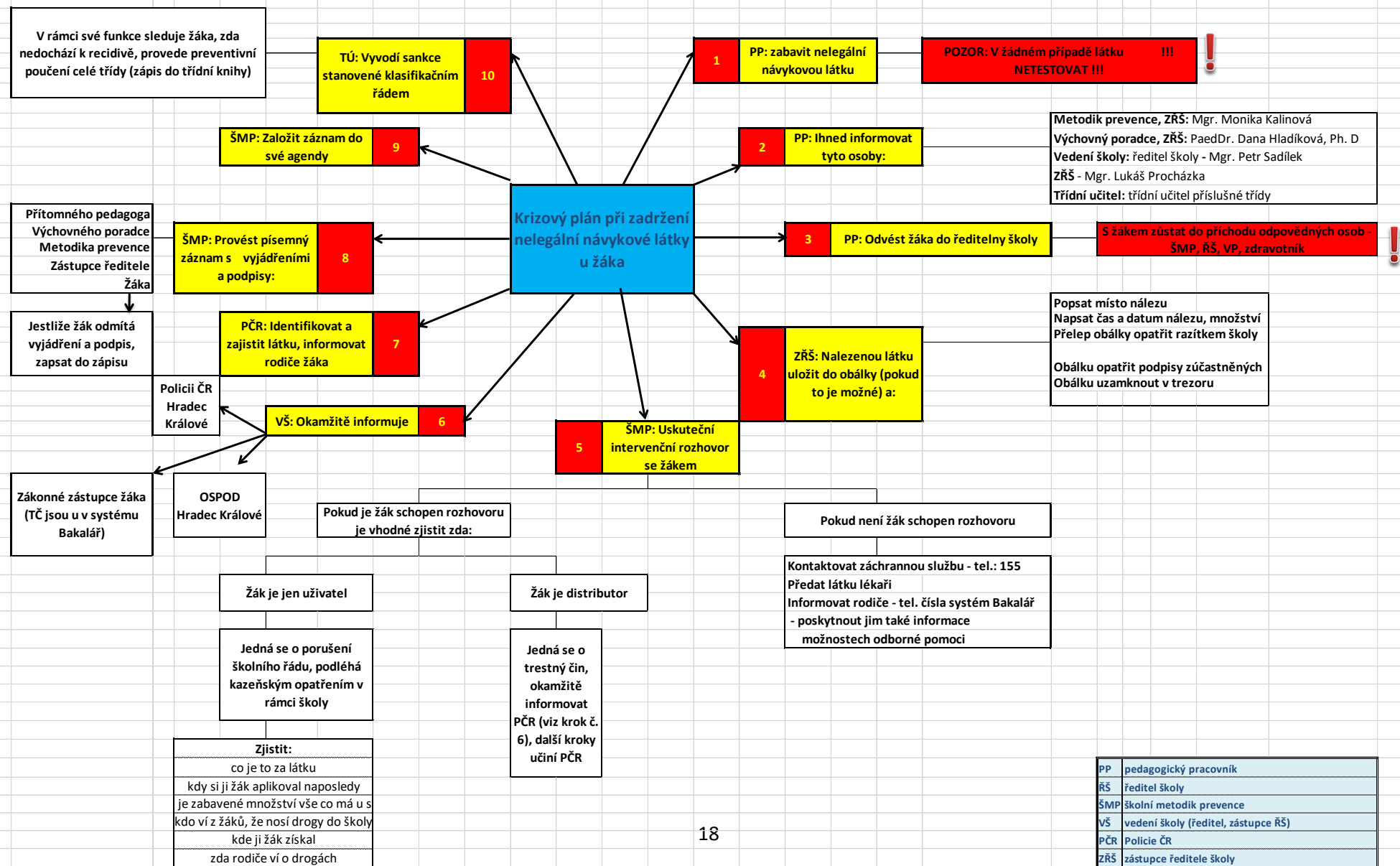
Krizový plán při nález nelegální návykové látky v prostorách školy

(marihuana, těkavé látky, pervitin, heroin, syntetické drogy)

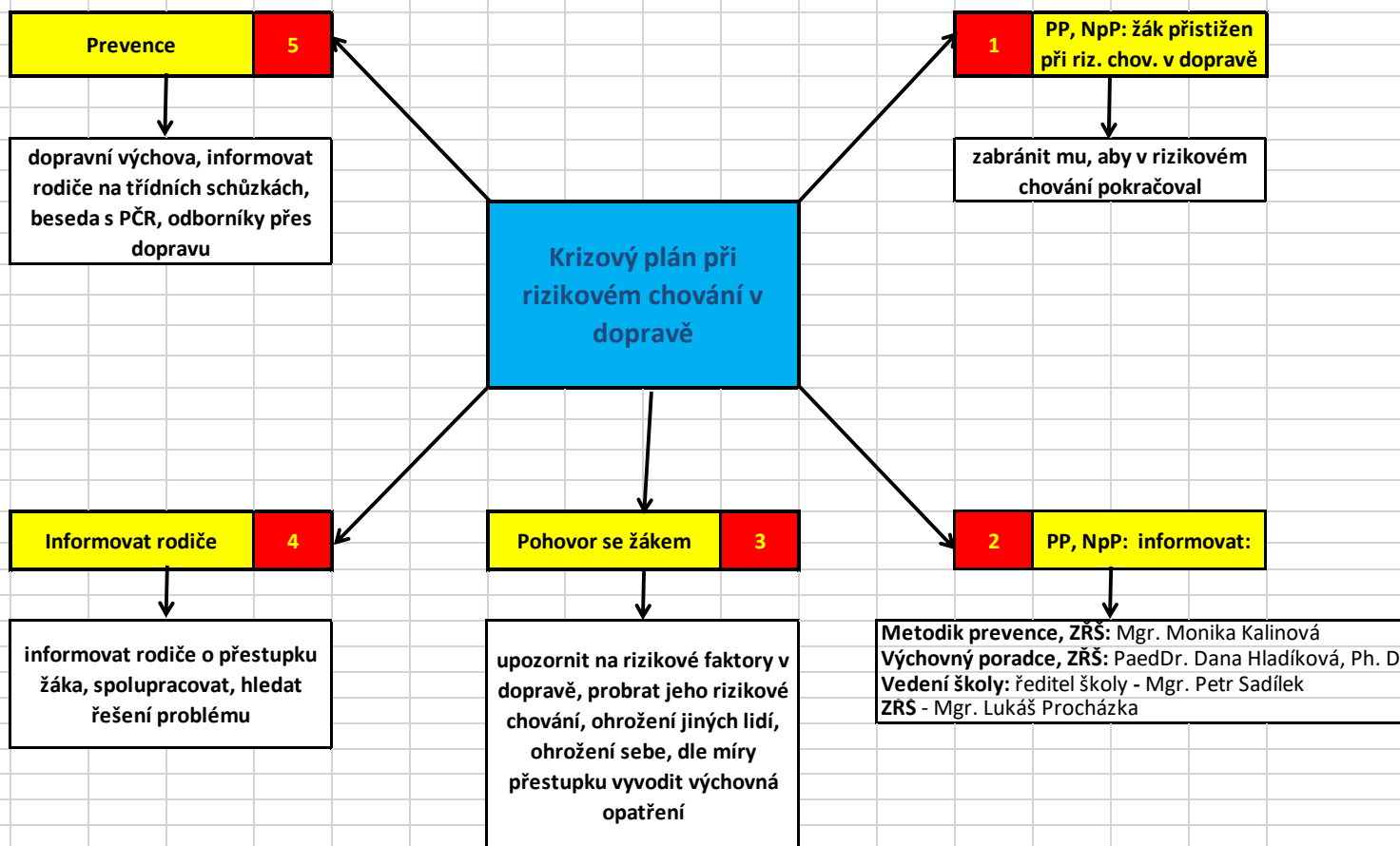
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Police ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zadržení nelegální návykové látky u žáka (marihuana, těkavé látky, pervitin, heroin, syntetické drogy)

Krizový plán při rizikovém chování v dopravě

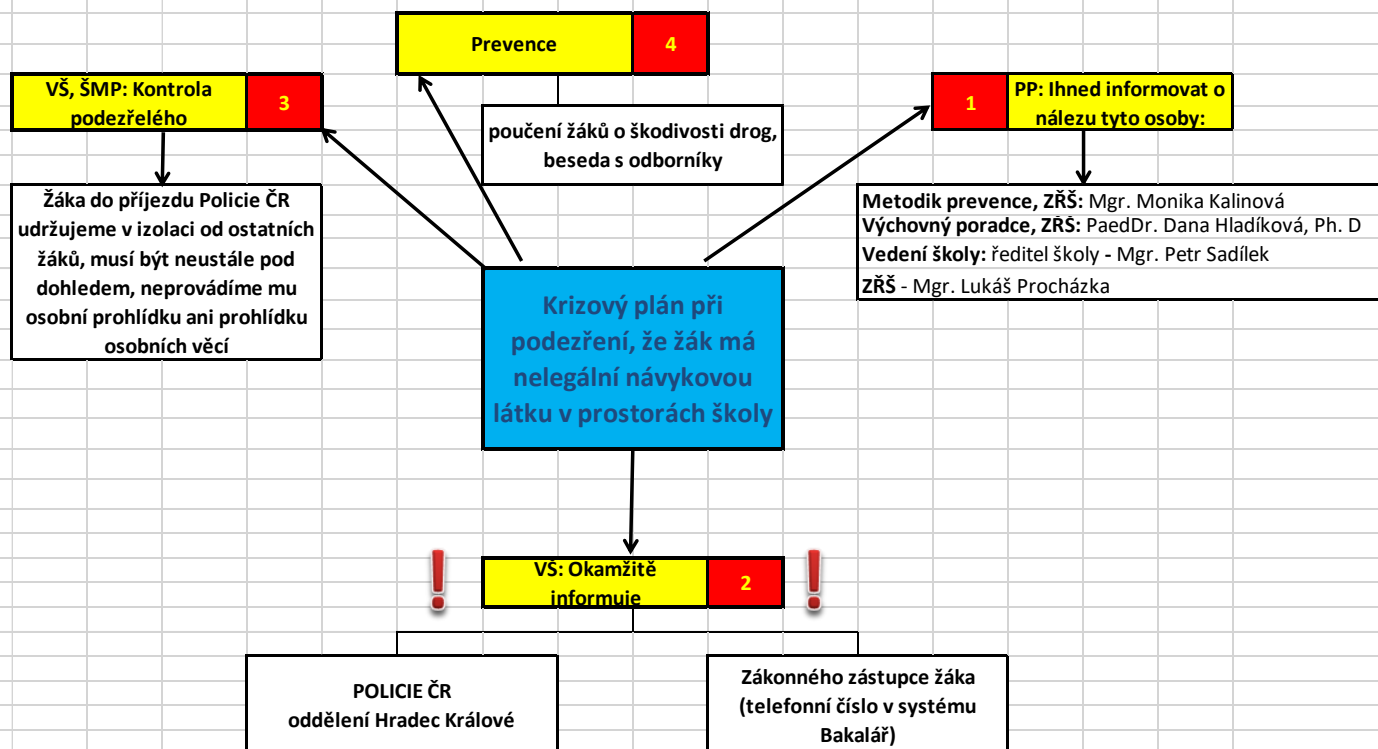
(chodec, cyklista, chování v dopravě při akcích pořádaných školou)

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

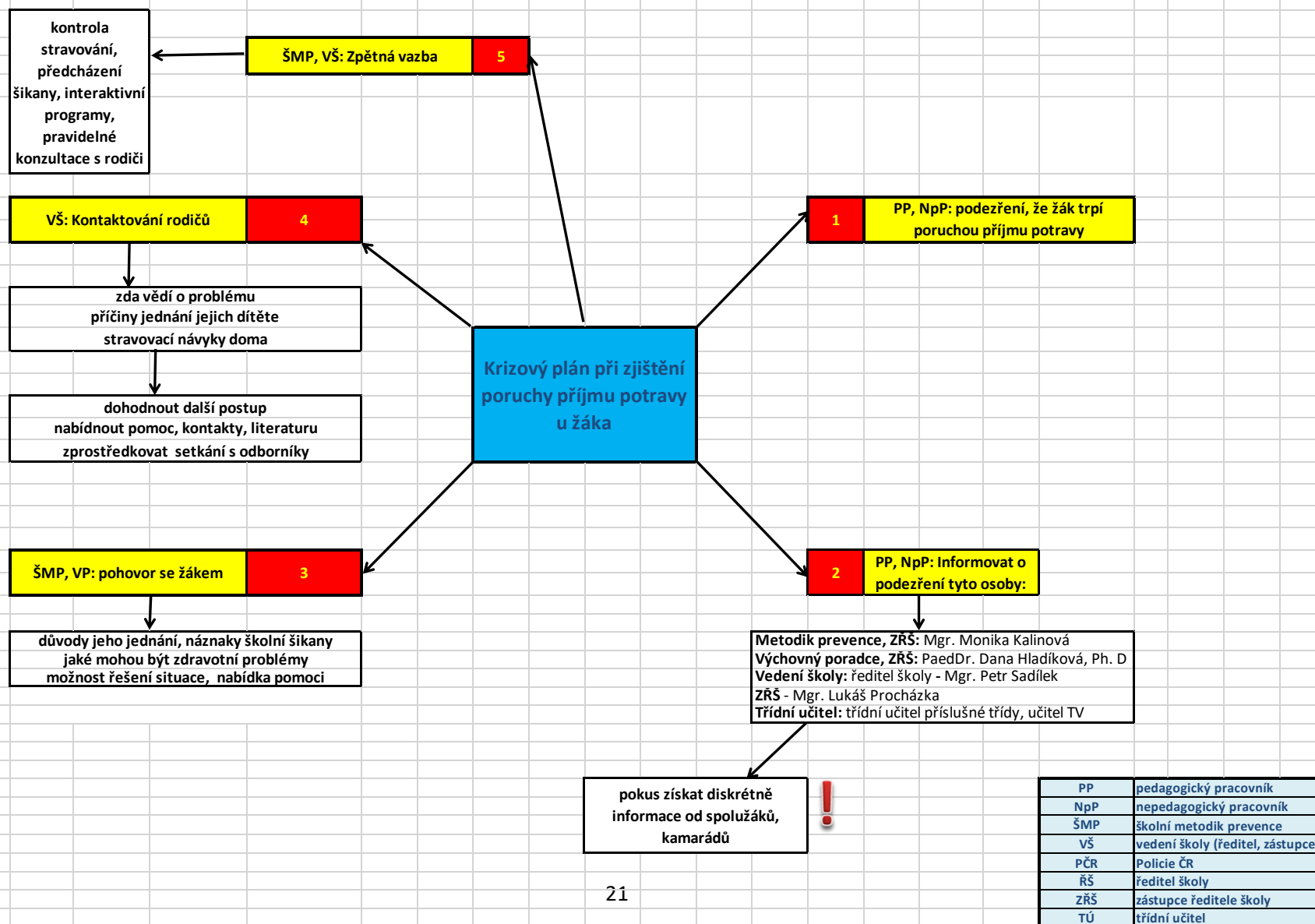
Krizový plán při důvodném podezření, že žák má u sebe nelegální návykovou látku

(marihuana, těkavé látky, pervitin, heroin, syntetické drogy)

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TU	třídní učitel

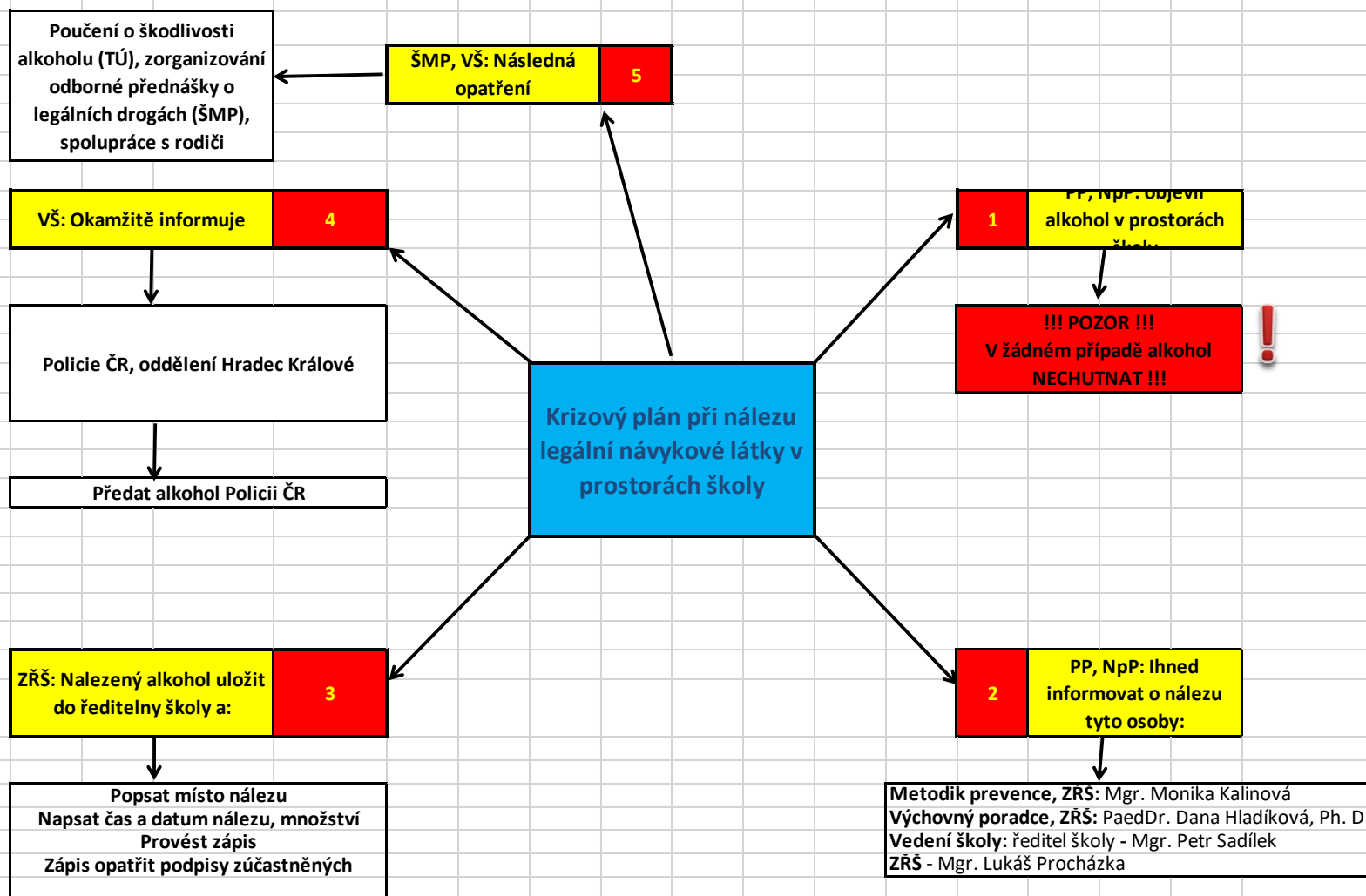
Krizový plán při zjištění poruchy příjmu potravy u žáka (mentální anorexie, mentální bulimie)

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

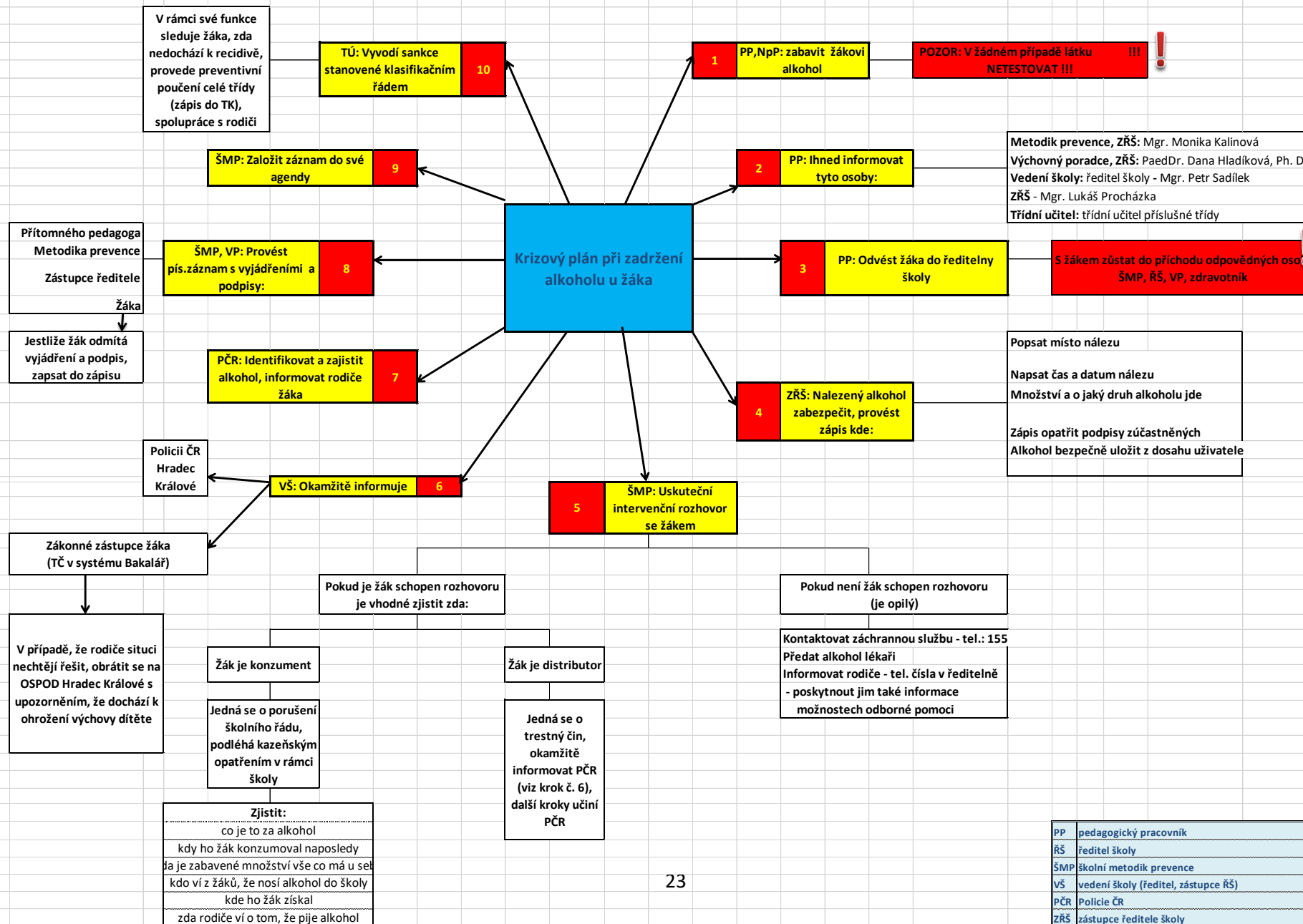
Krizový plán při nález legální návykové látky v prostorách školy

(alkohol)

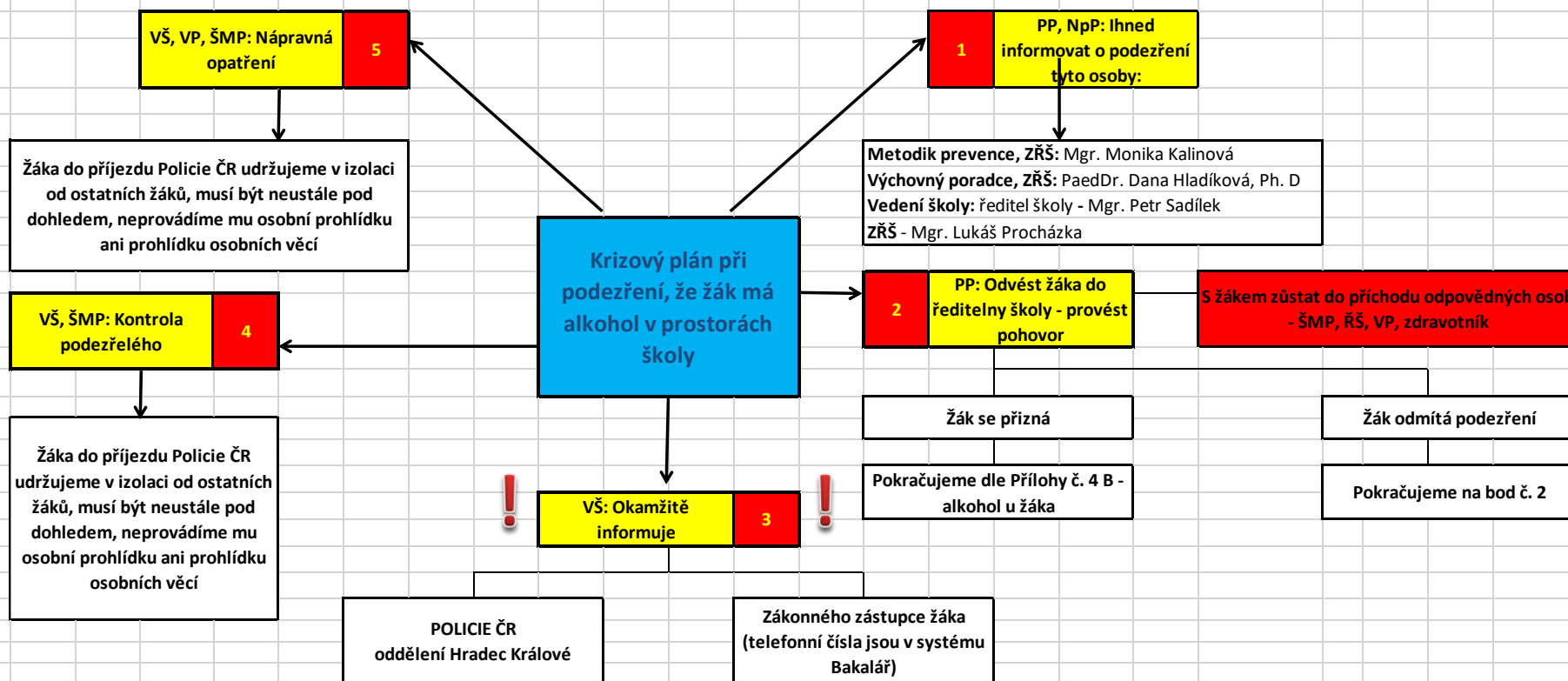

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Police ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zadržení alkoholu u žáka

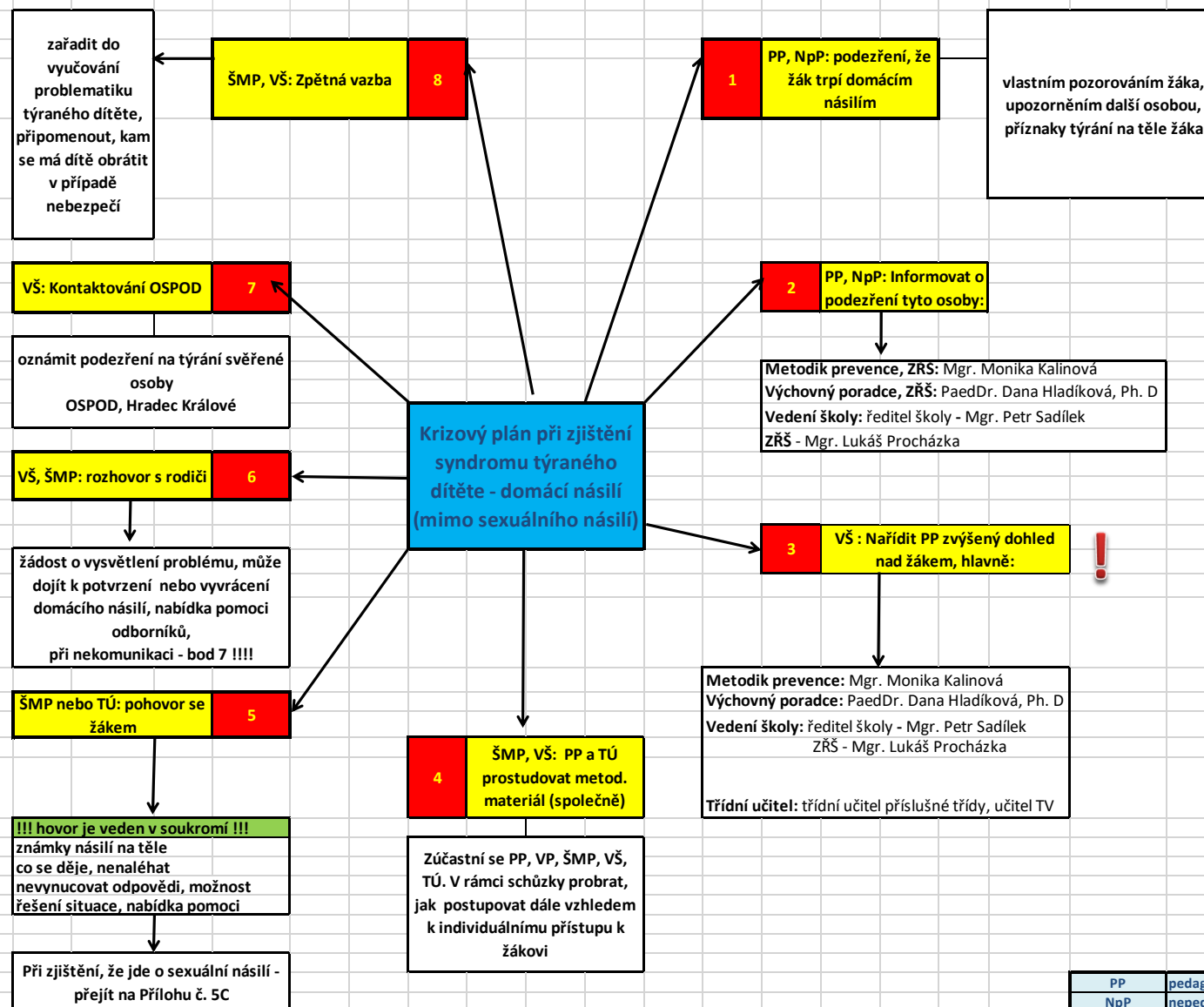
Krizový plán při důvodném podezření, že žák má u sebe alkohol

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění syndromu týraného dítěte - CAN

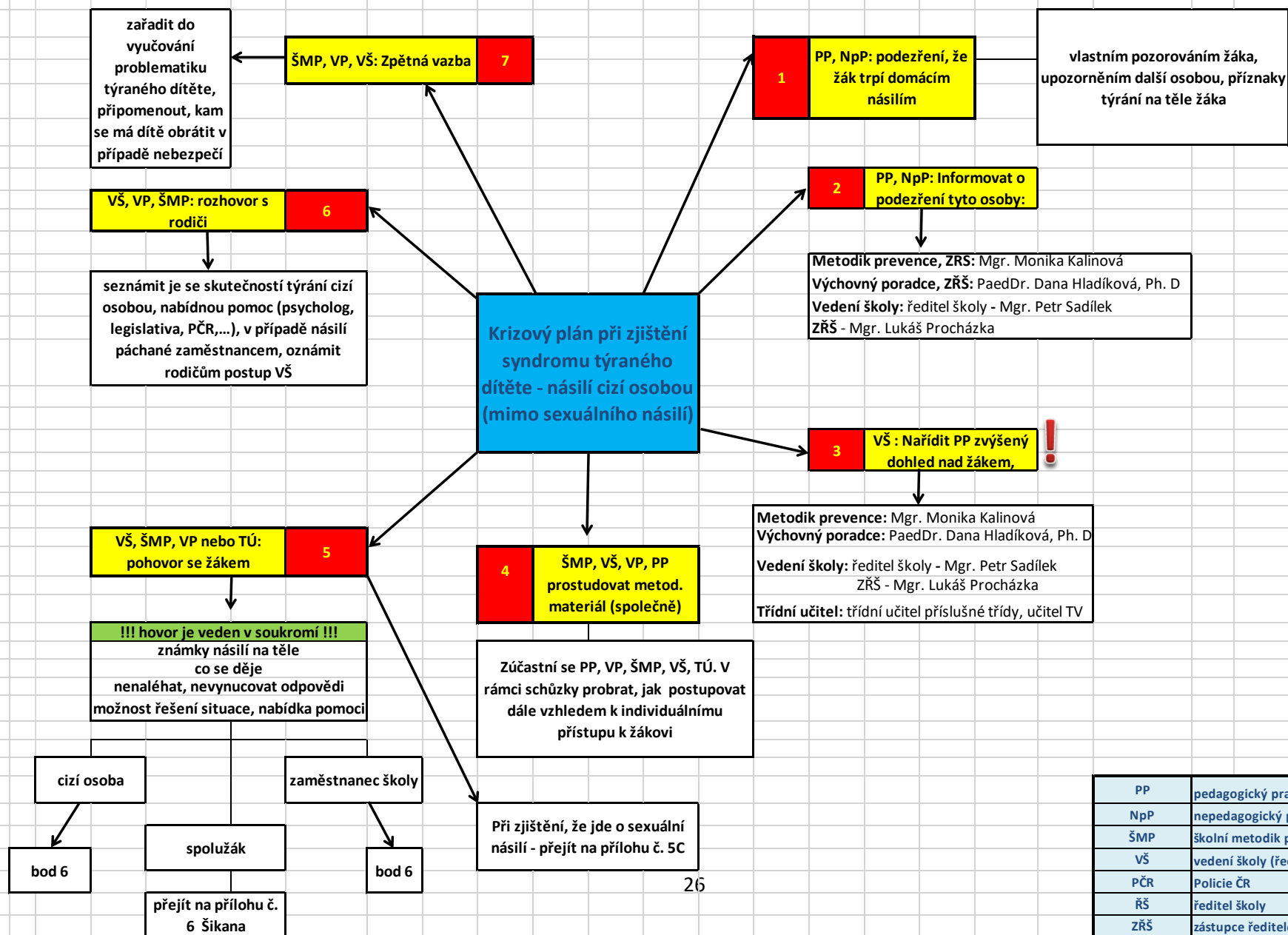
(domácí násilí, mimo sexuální násilí)

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

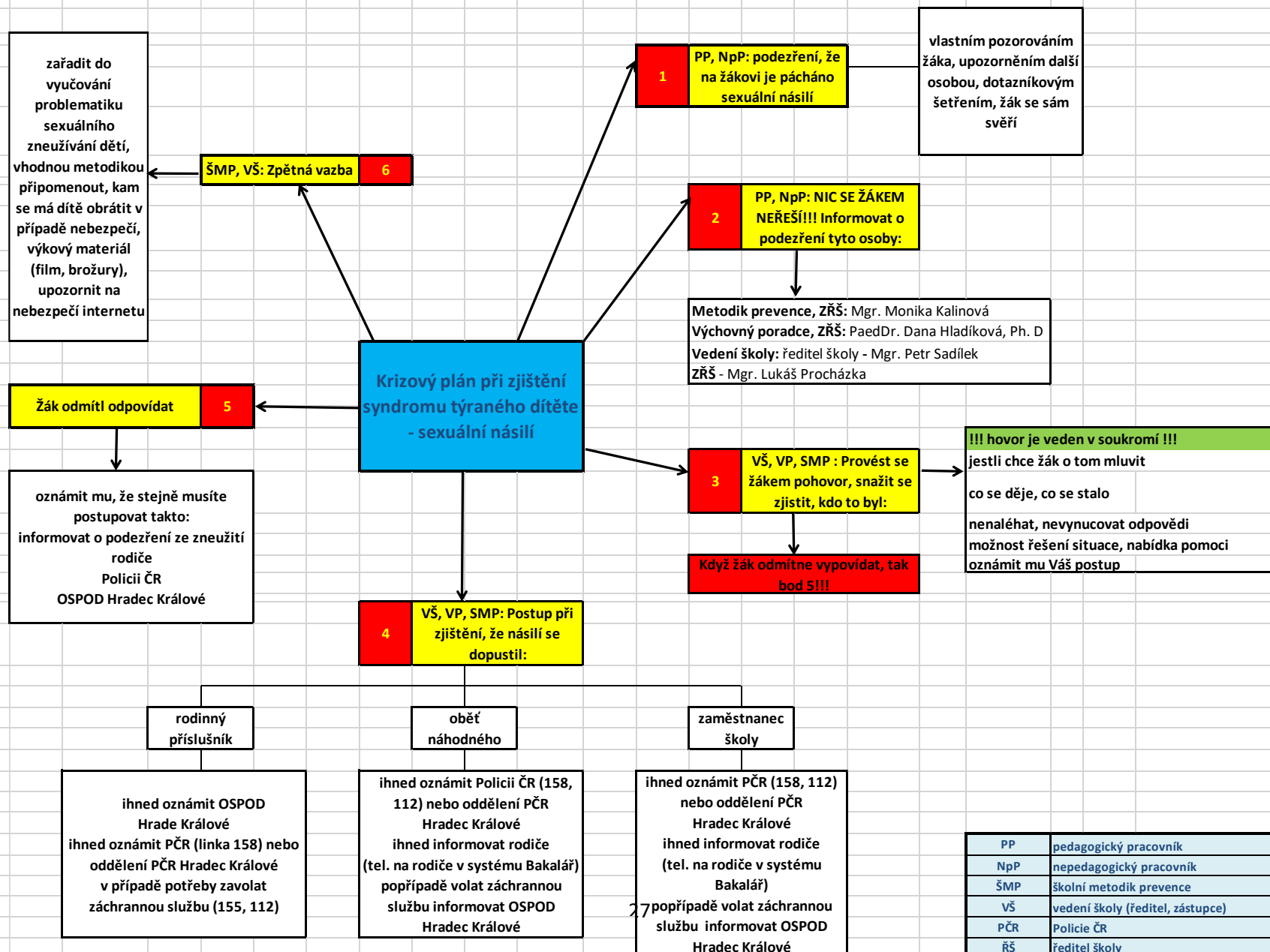
Krizový plán při zjištění syndromu týraného dítěte - CAN

(násilí páchané cizí osobou, mimo sexuální násilí)

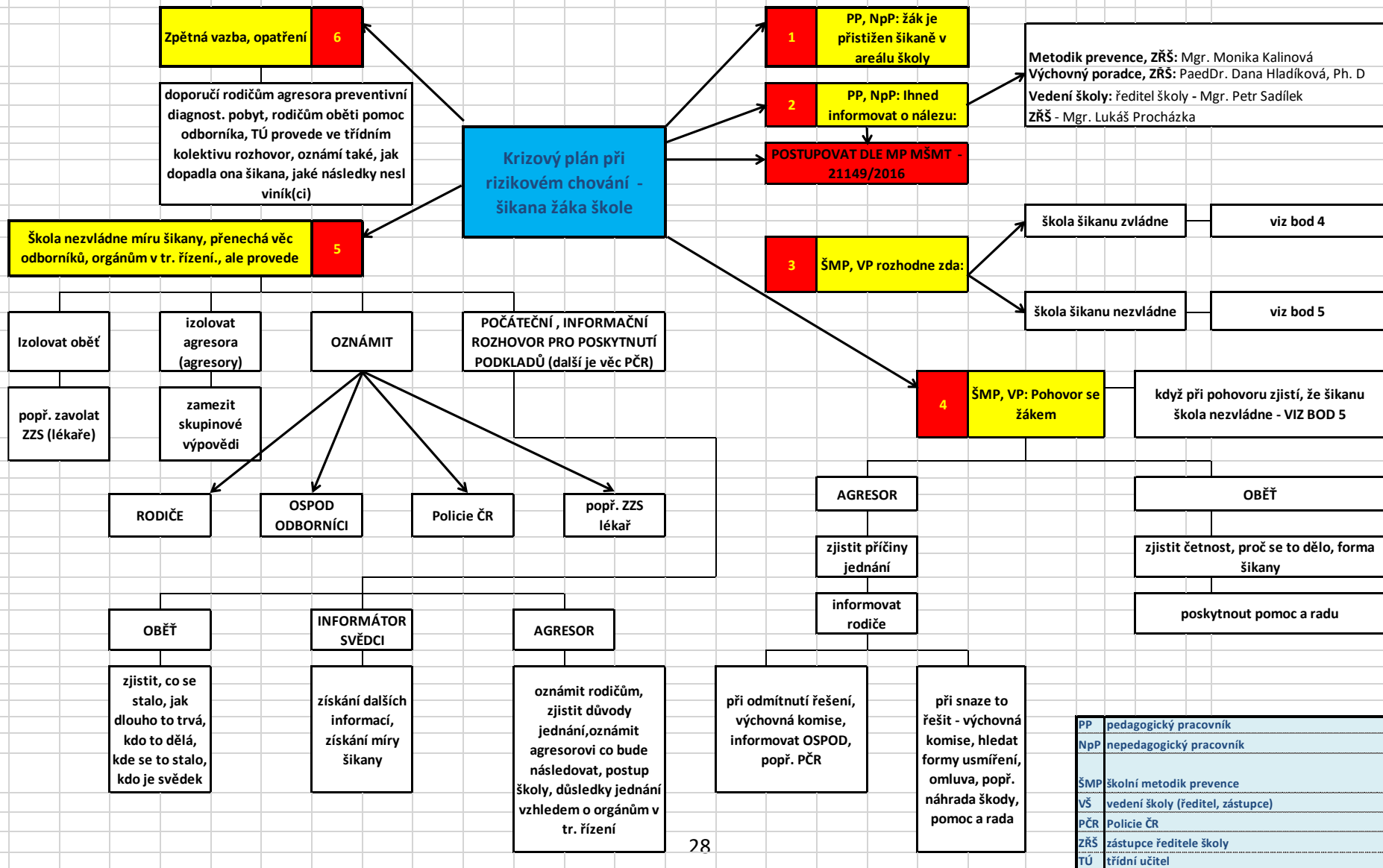
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění syndromu týraného dítěte - CAN (sexuální násilí)

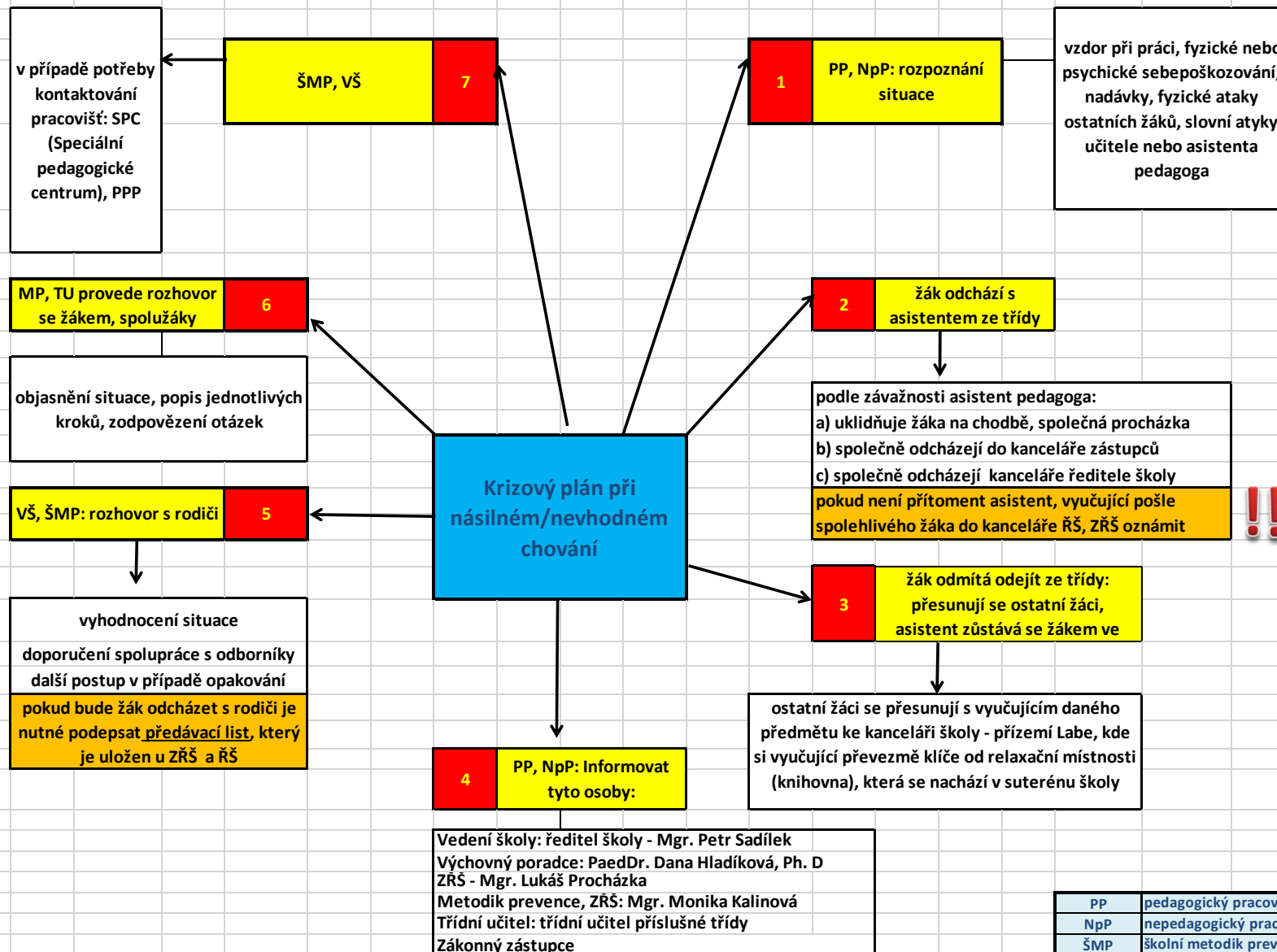
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění, že žák šikanuje

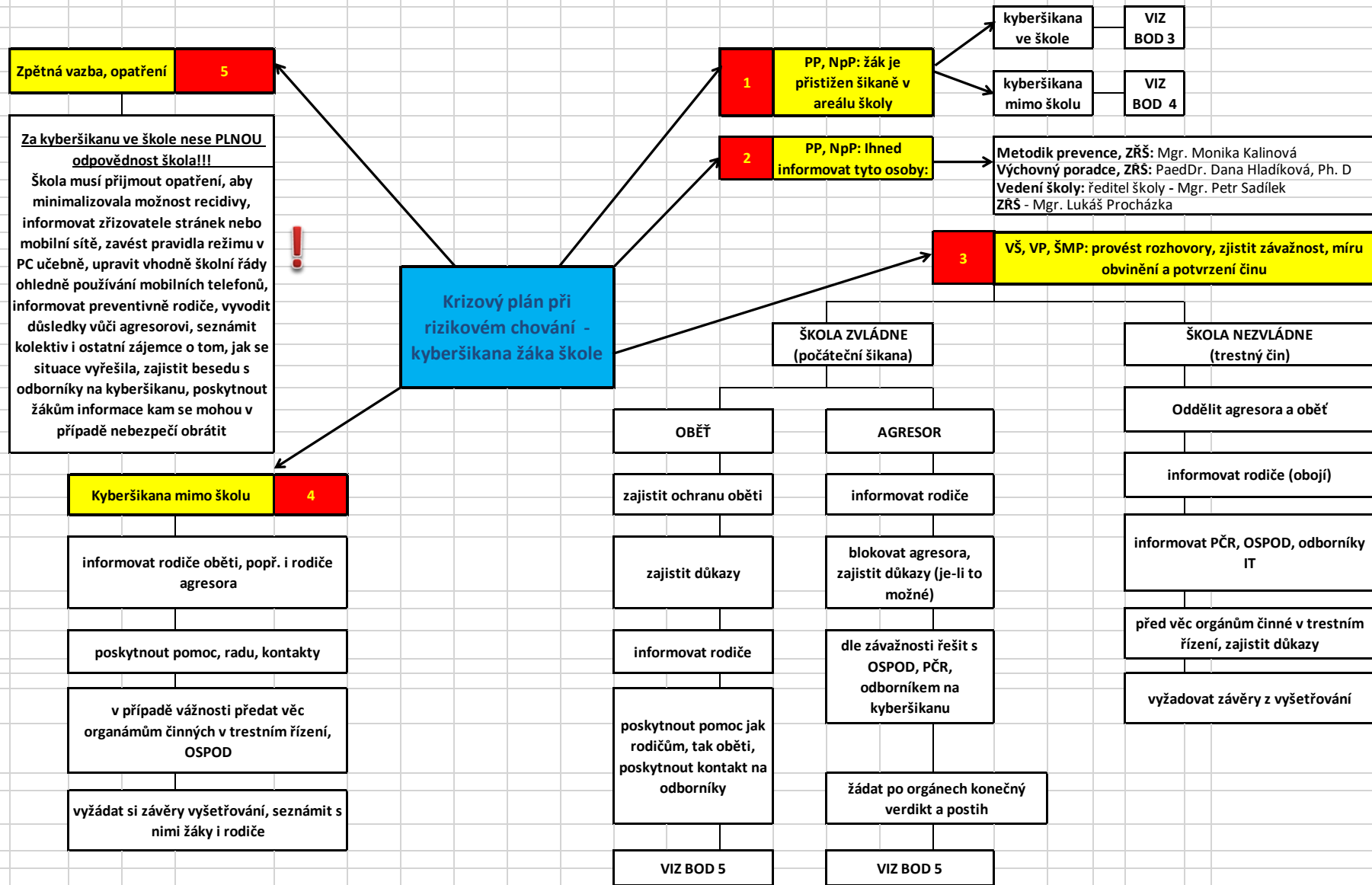
Krizový plán při násilném/nevhodném chování žáka

(vzdor při práci, sebepoškození ve škole, agrese vůči spolužákům, učitel)

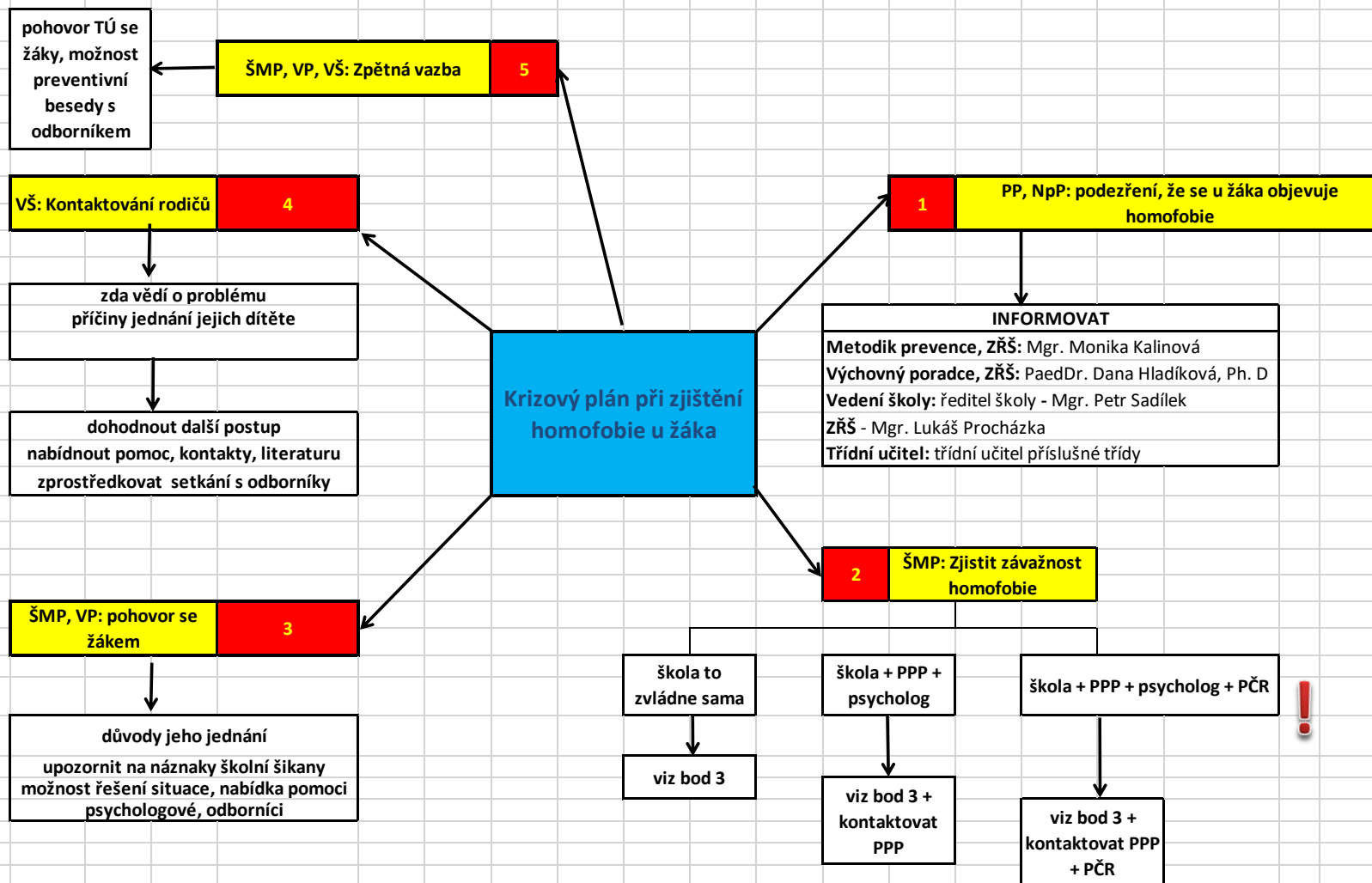
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při rizikovém chování - kyberšikana žáka ve škole

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

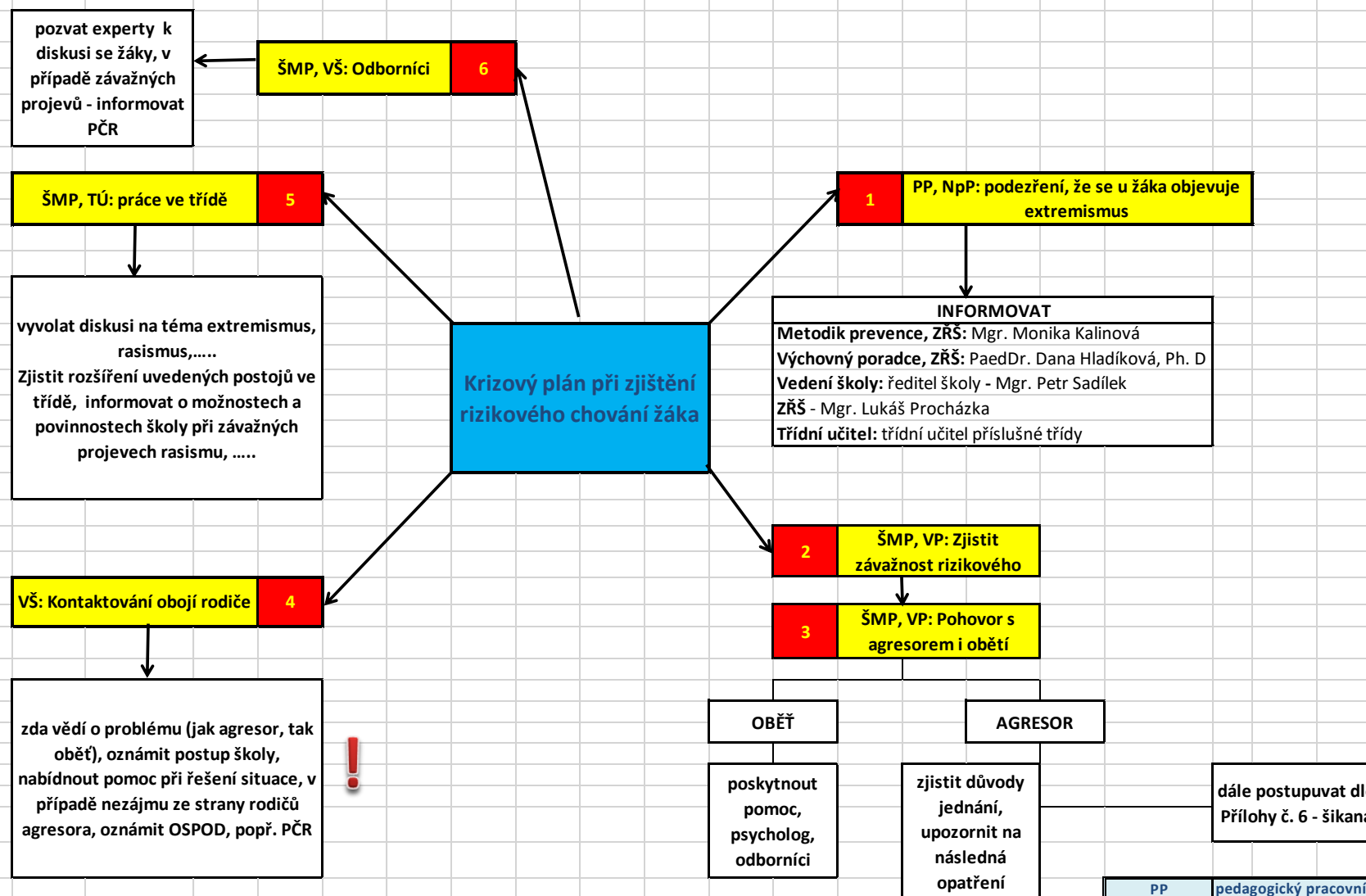
Krizový plán při zjištění homofobie u žáka (homosexualita, bisexualita, transexualita)

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

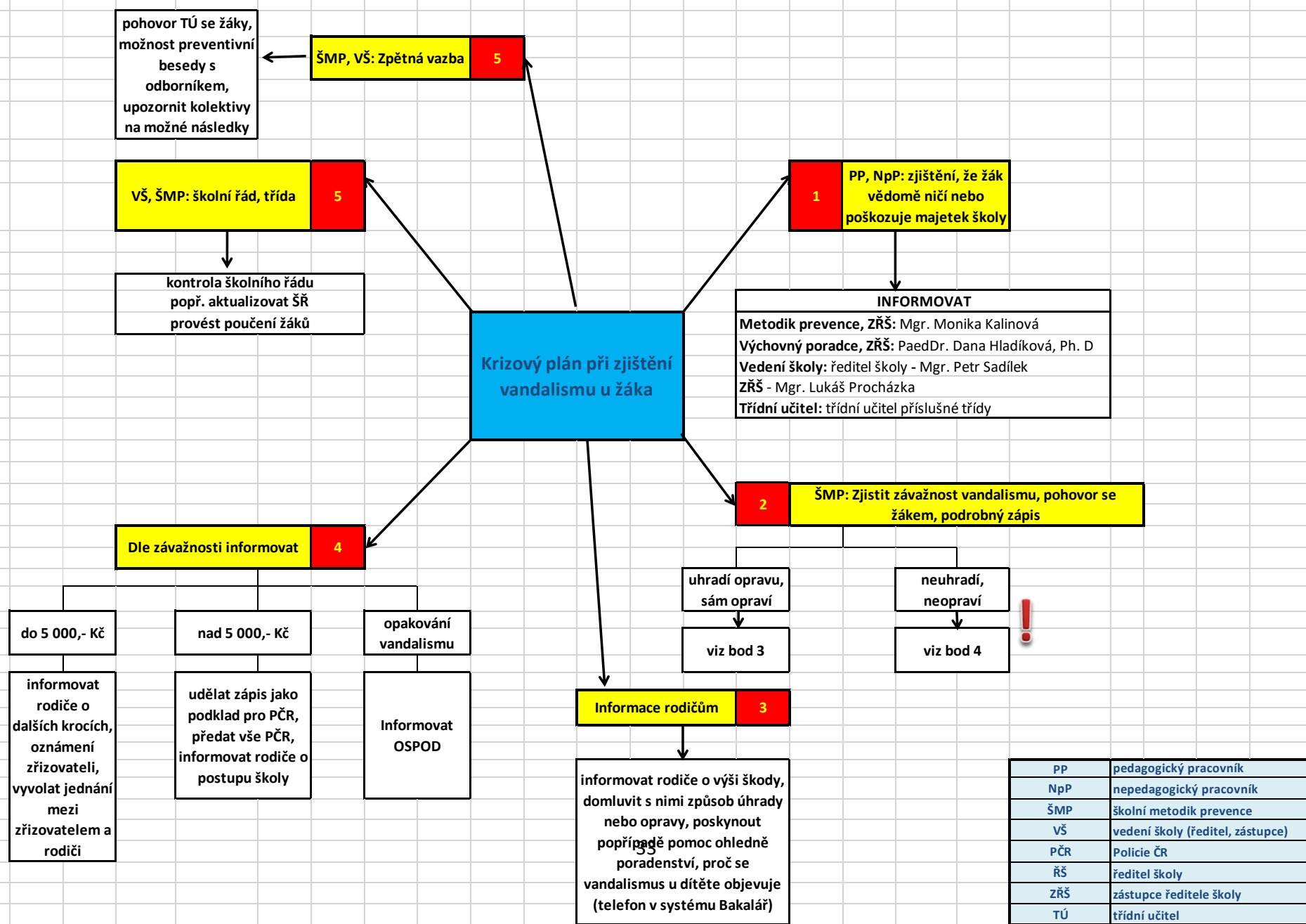
Krizový plán při zjištění rizikového chování žáka

(extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus)

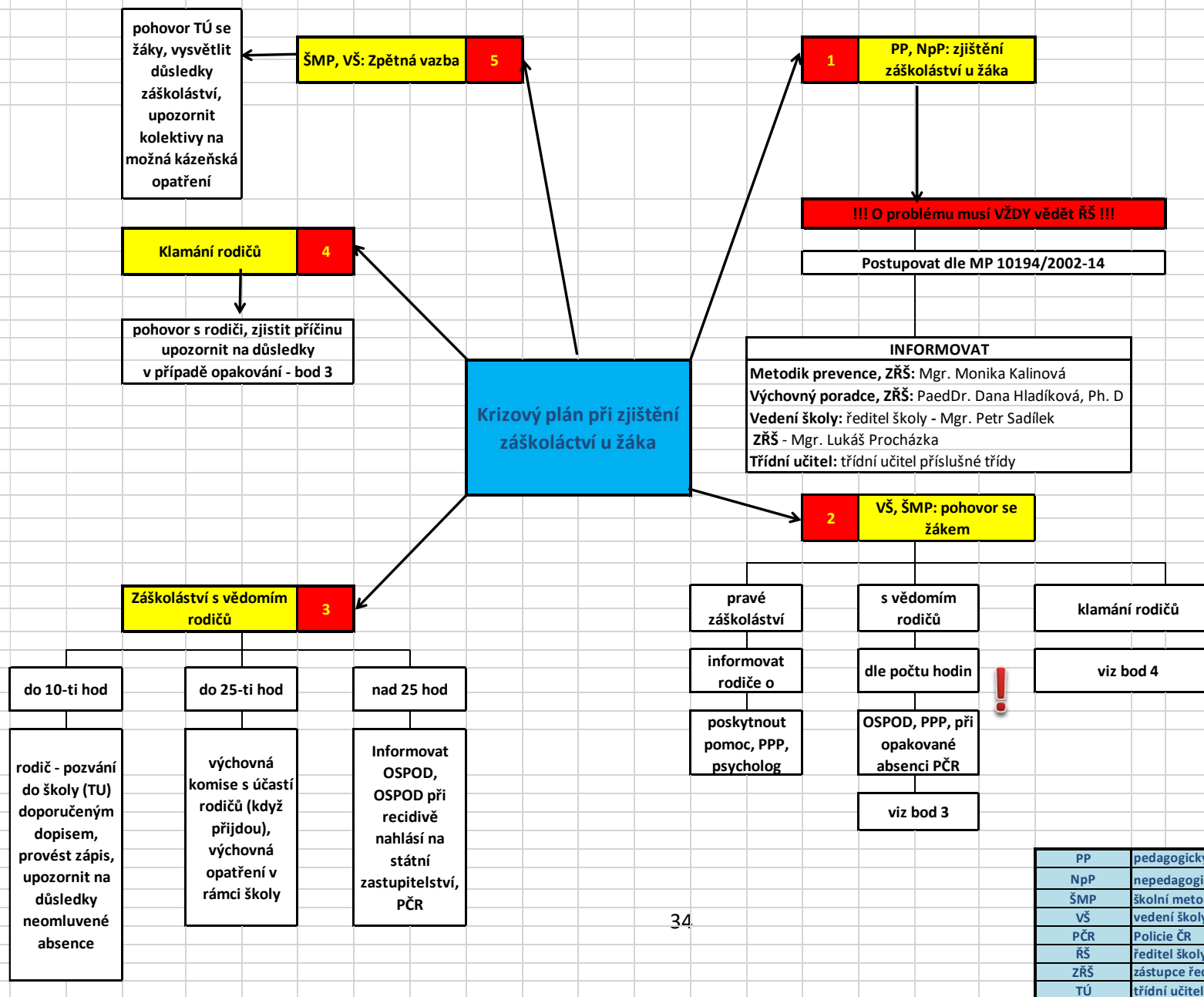

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

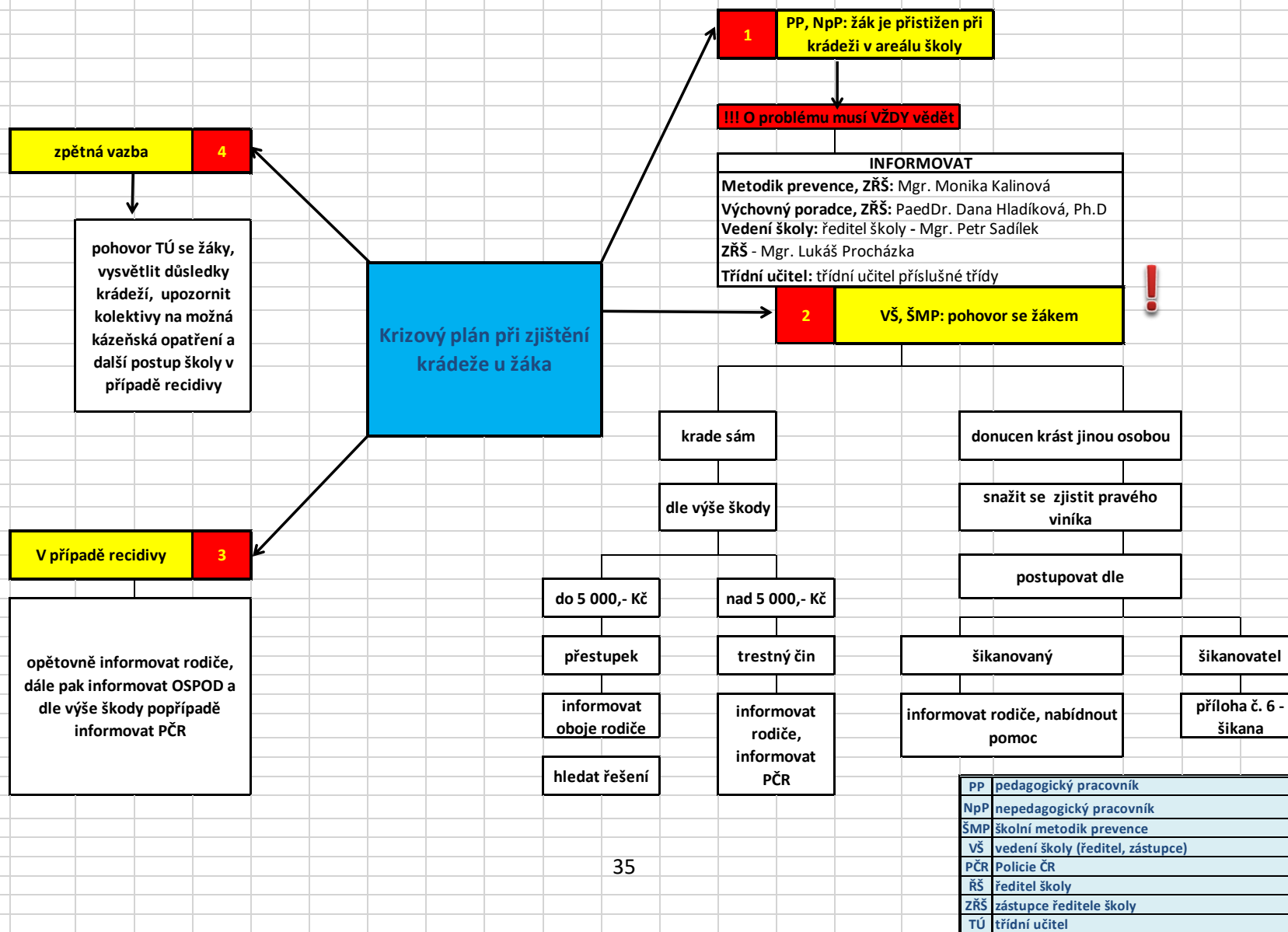
Krizový plán při zjištění vandalismu u žáka

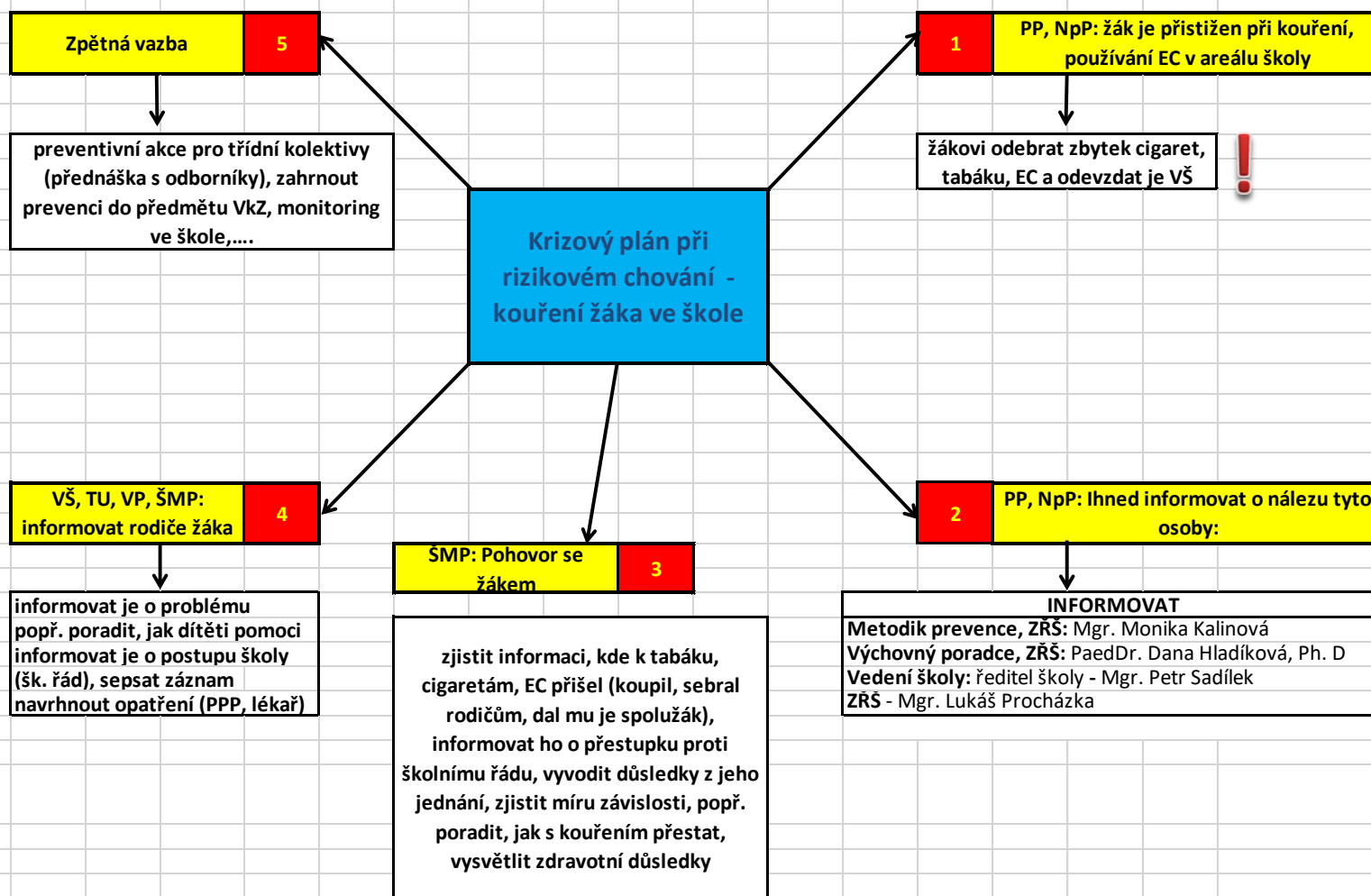
Krizový plán při zjištění záškoláctví u žáka

Krizový plán při zjištění krádeže u žáka

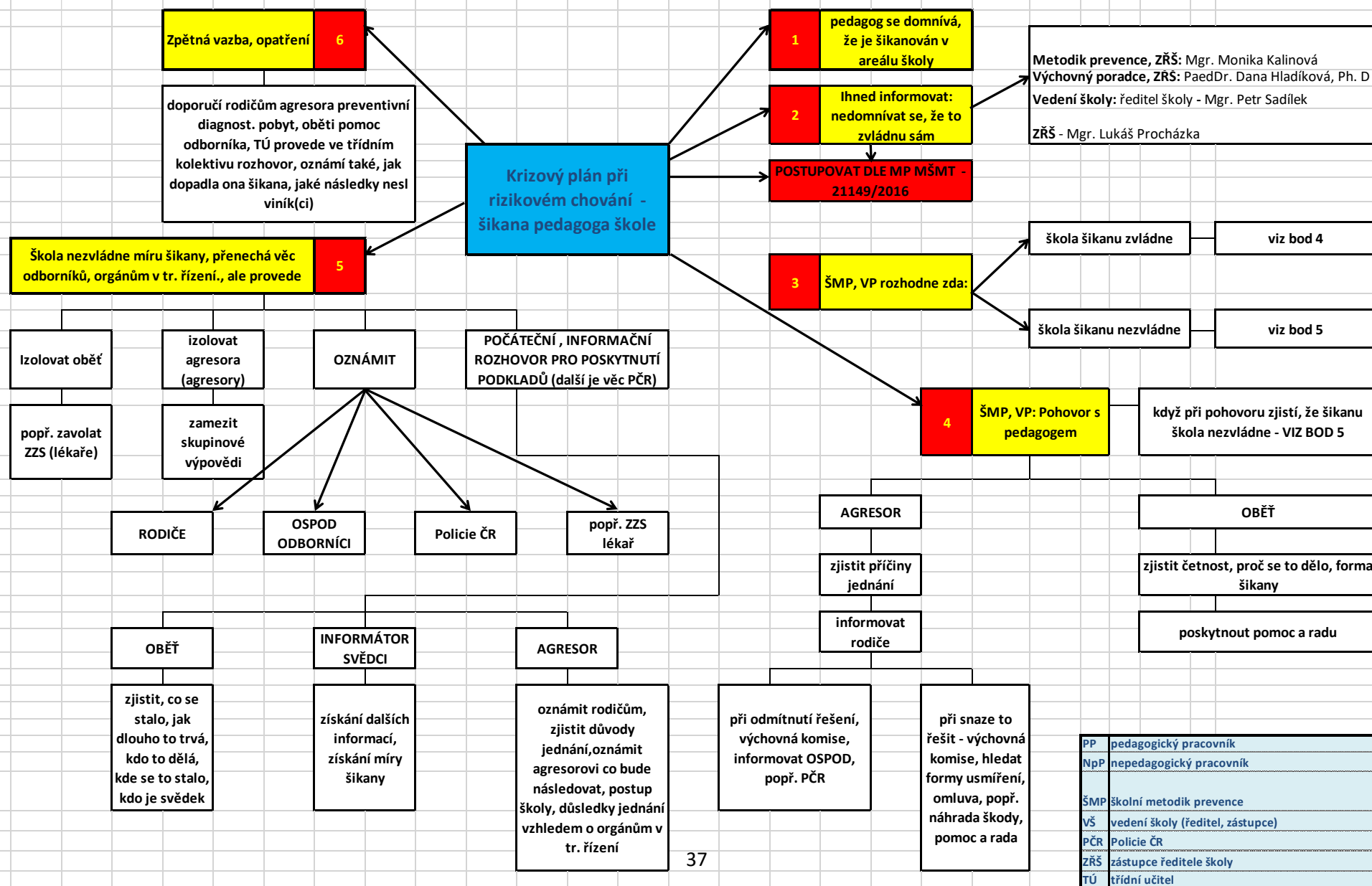

Krizový plán při zjištění, že žák ve škole kouří, používá elektronickou cigaretu (EC)

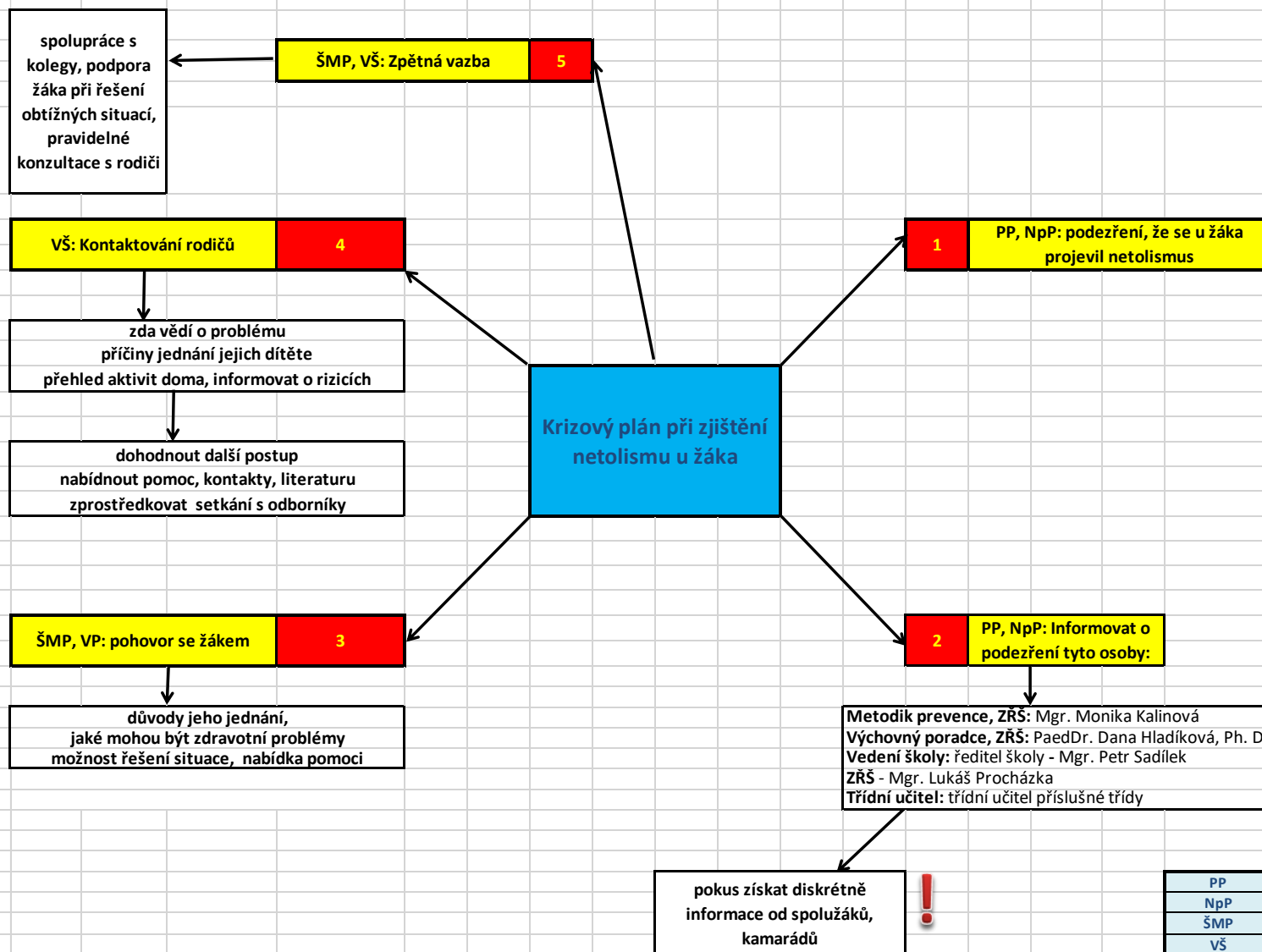

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění, že je šikanován pedagog

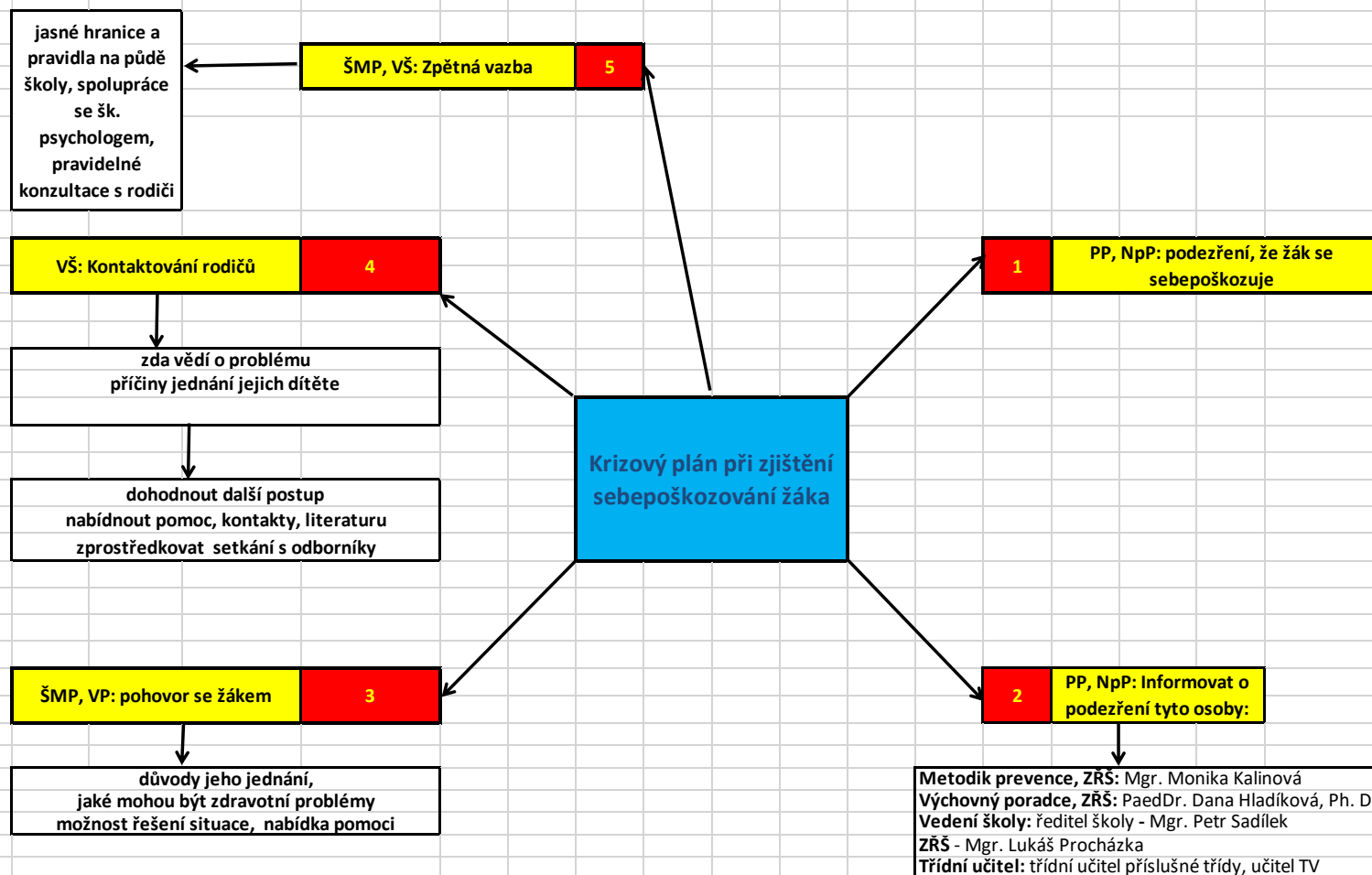

Krizový plán při zjištění netolismu u žáka

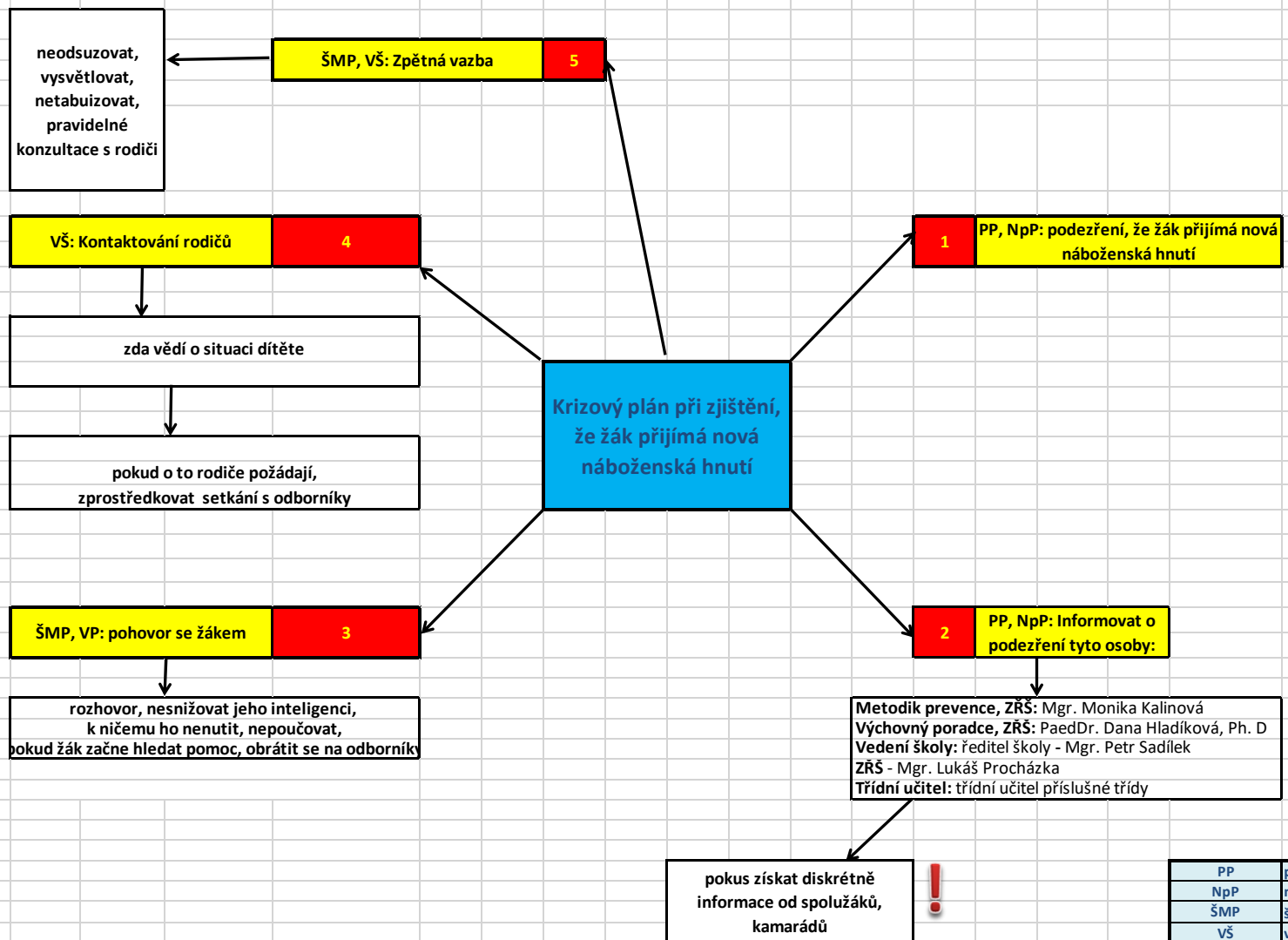
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění sebepoškození žáka

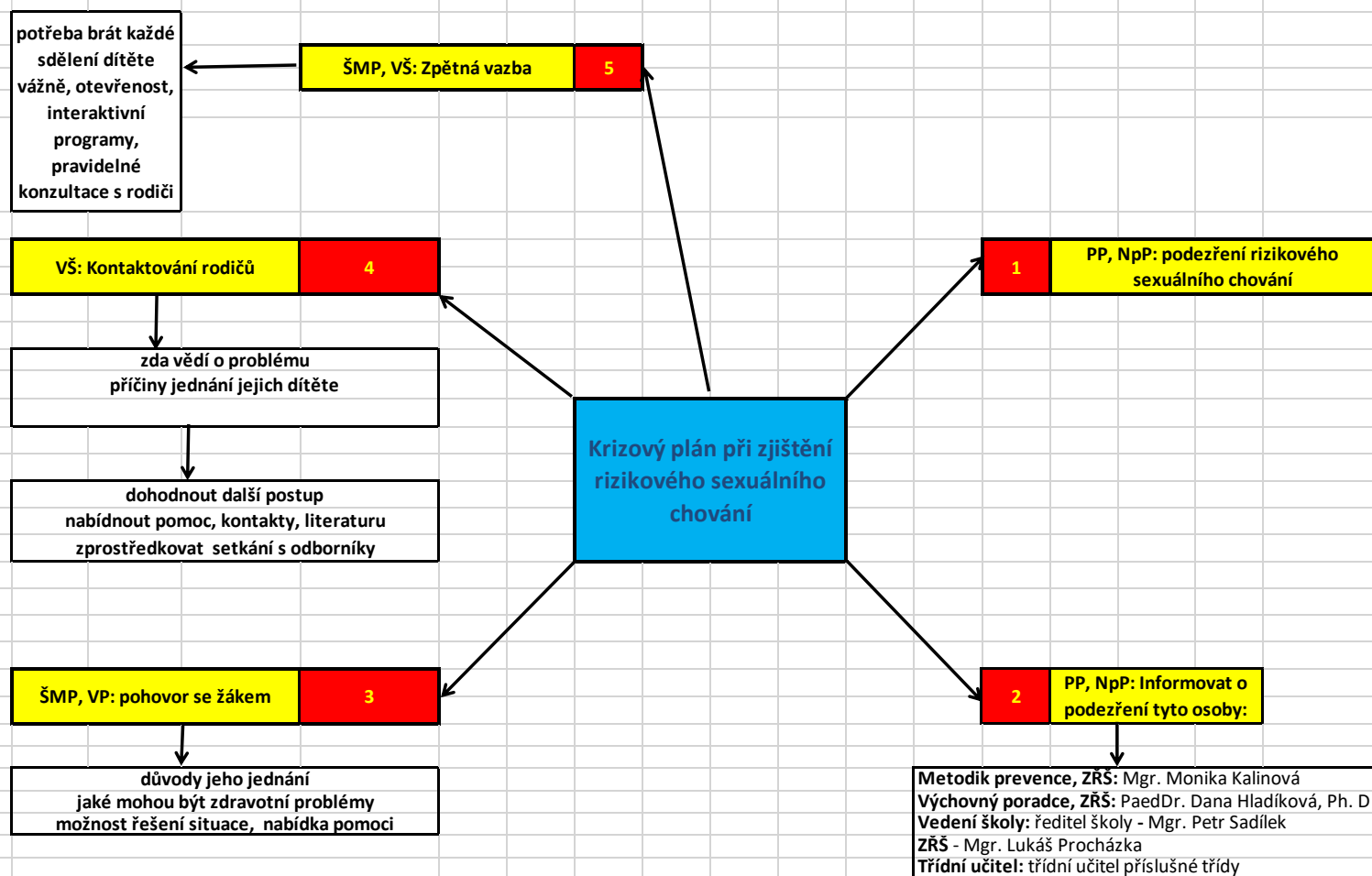
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění, že žák přijímá nová náboženská hnutí

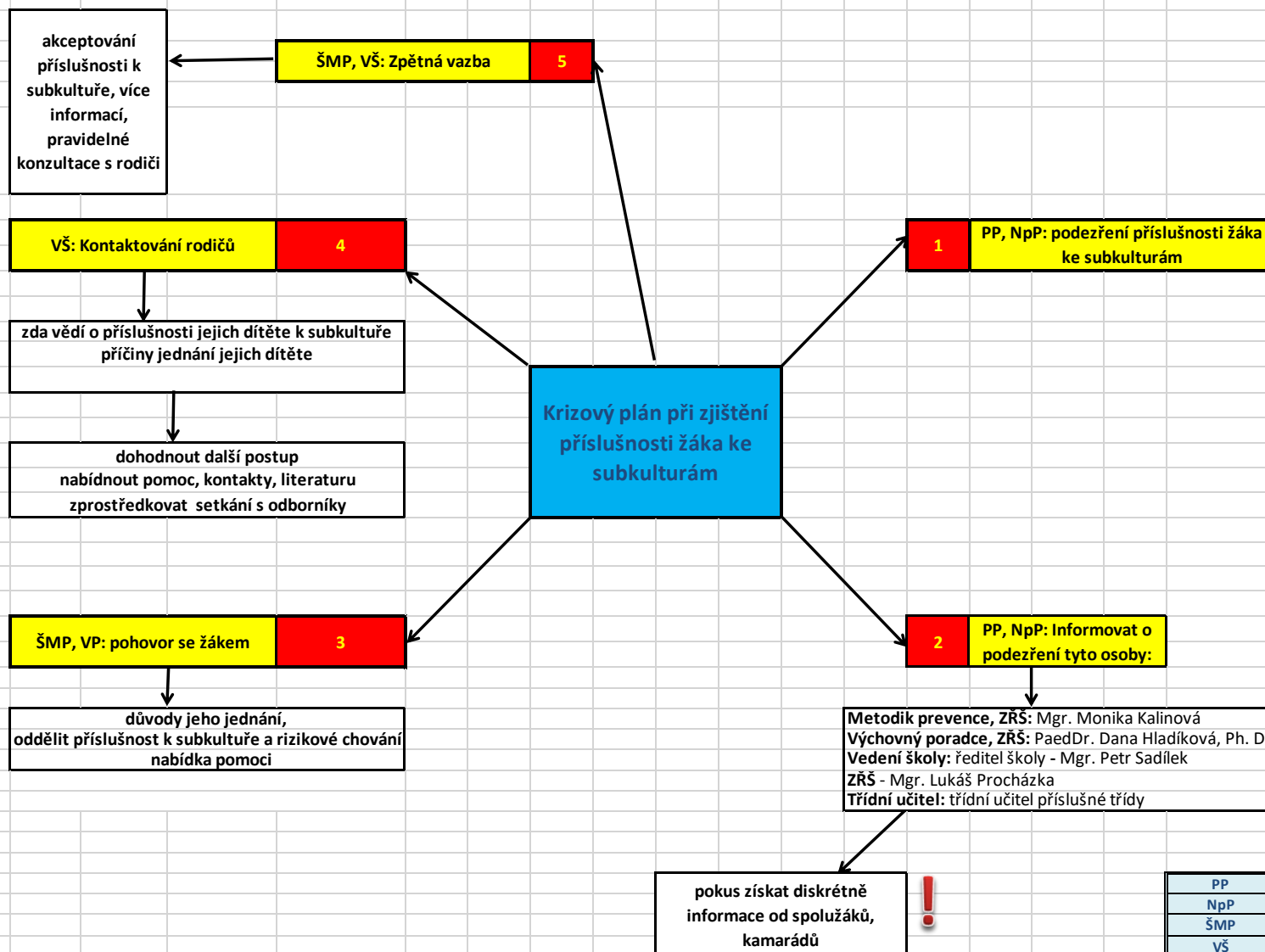
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění rizikového sexuálního chování

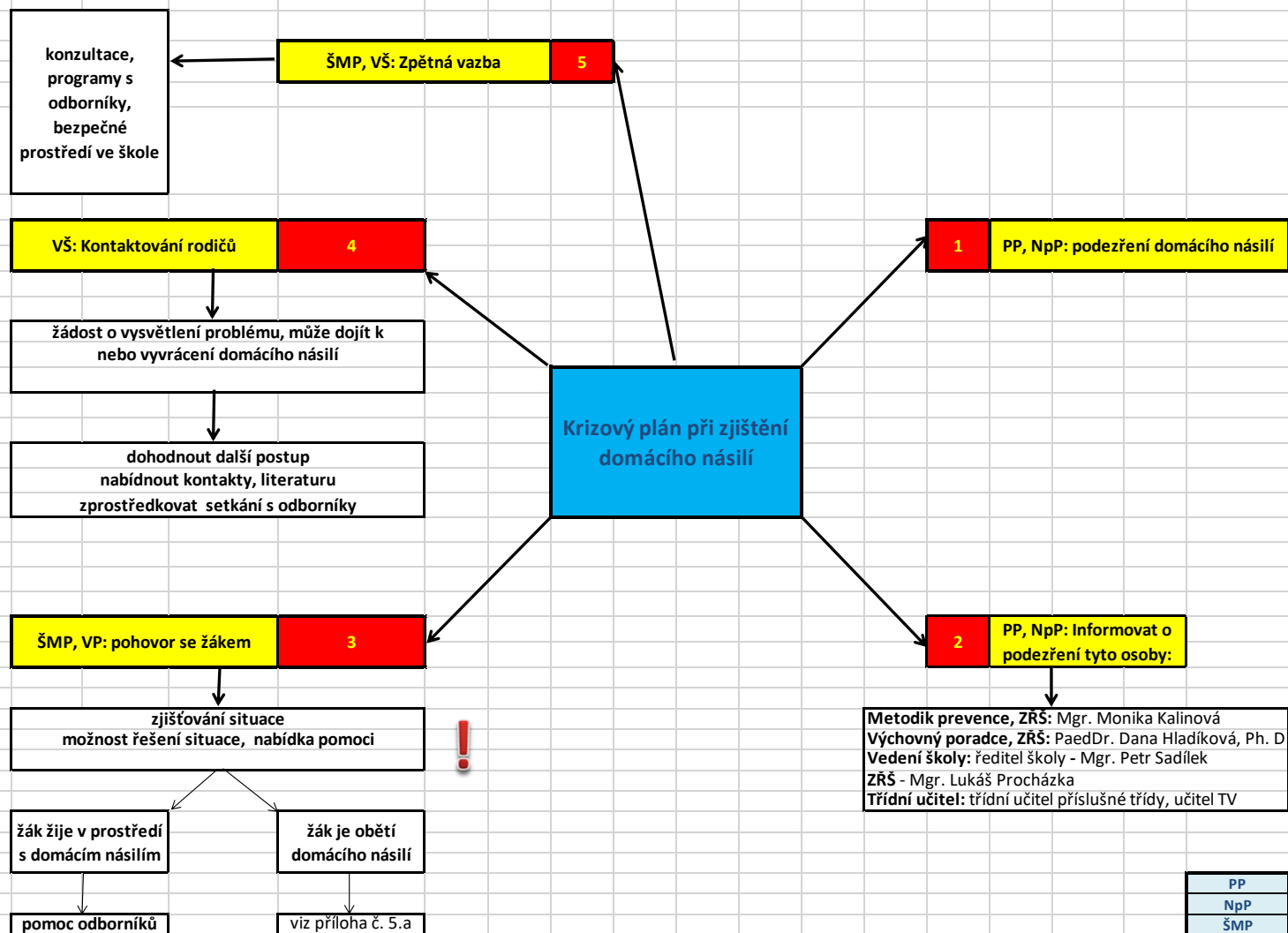
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění příslušnosti žáka ke subkulturám

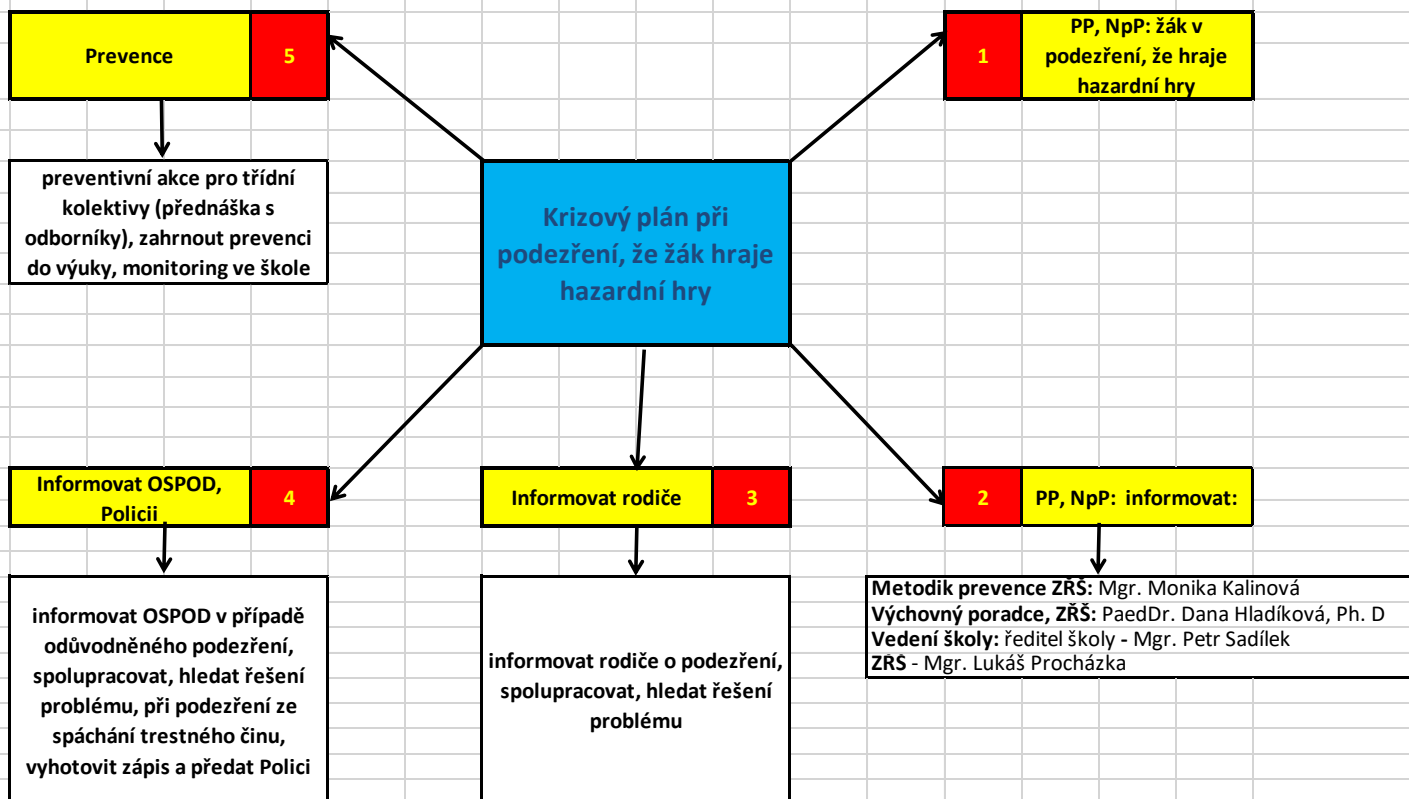
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při zjištění domácího násilí

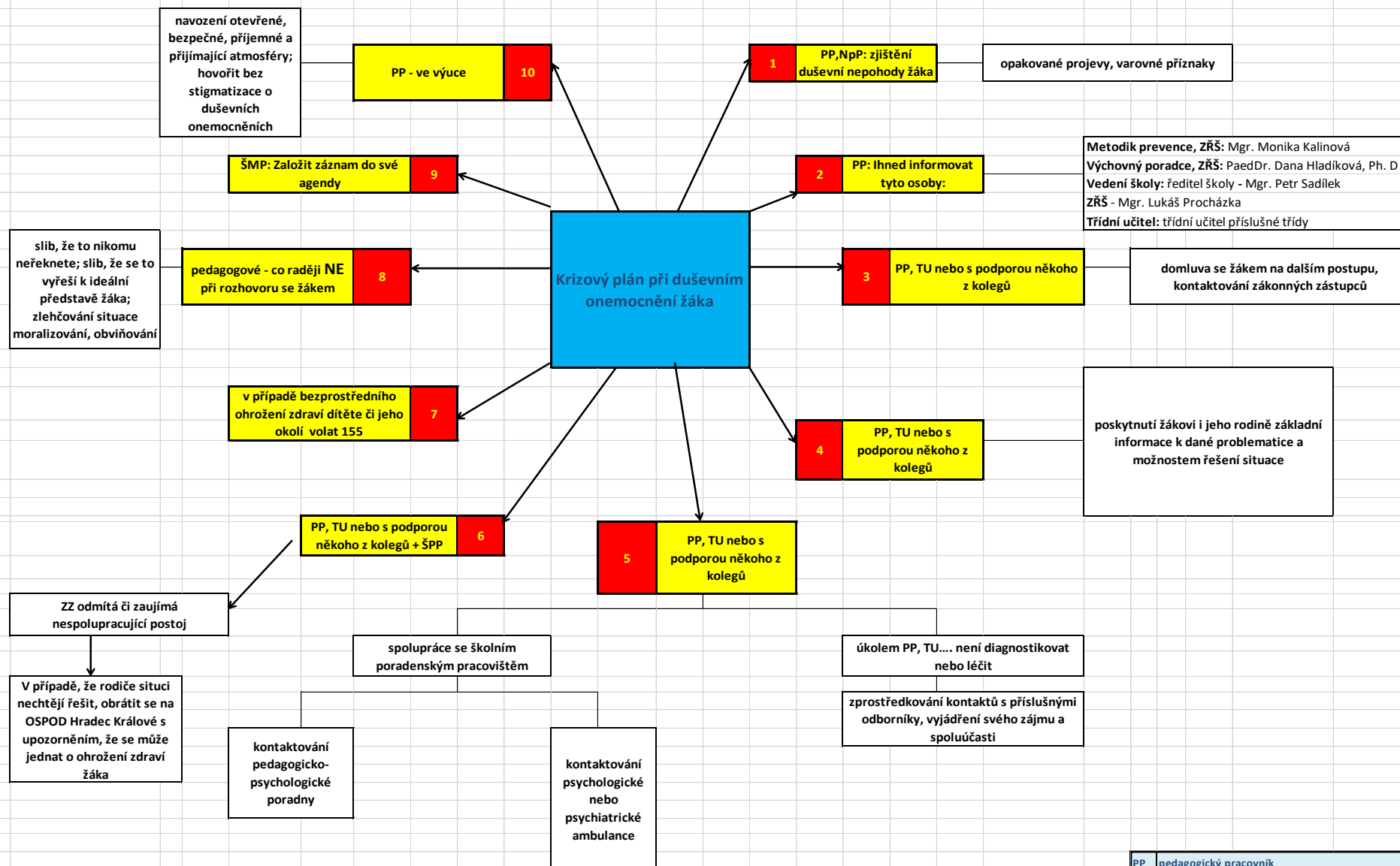
PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ŘŠ	ředitel školy
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při podezření, že žák hraje hazardní hry

PP	pedagogický pracovník
NpP	nepedagogický pracovník
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce)
PČR	Policie ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán při duševním onemocnění žáka

PP	pedagogický pracovník
ŘŠ	ředitel školy
ŠMP	školní metodik prevence
VŠ	vedení školy (ředitel, zástupce ŘŠ)
PČR	Policie ČR
ZŘŠ	zástupce ředitele školy
TÚ	třídní učitel

Krizový plán pro prevenci vzniku problémových situací týkajících se žáka s PAS

Jméno a příjmení žáka:

Datum narození:

Místo trvalého pobytu:

Kontaktní údaje na zákonného zástupce/telefon:

Název a adresa školy/školského zařízení, ročník:

Ošetřující lékař/odborný lékař:

Diagnóza:

(na základě souhlasu zákonného zástupce uváděno pro případ konzultace při vzniku problémové situace např. psychiatr, neurolog, atp.)

Pedagogický pracovník školského poradenského zařízení spolupracující na vytváření „Krizového plánu“:

Třídní učitel:

Druhý pedagog ve třídě:

Asistent pedagoga:

Ostatní vyučující žáka:

Vychovatel/vychovatelka:

Osoby zajišťující specializované činnosti ve škole/školském zařízení (např. fyzioterapeut, speciální pedagog, psycholog, výchovný poradce, atd.):

Aktuální zdravotní stav žáka:

Aktuální stav žáka (obsahuje popis speciálních vzdělávacích potřeb dle doporučení školského poradenského zařízení):

Popis obtíží žáka (spouštěcí mechanismy vzniku problémových situací u konkrétního žáka v konkrétních situacích, na konkrétních místech, v přítomnosti konkrétních osob, v jejich přístupu apod., např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin, únava a „přetažení“,

přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, doteky, nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění):

Doporučený postup prevence vzniku problémových situací (postup zpracován na základě osobnostní charakteristiky žáka viz „Popis obtíží žáka“ a dle doporučení školského poradenského zařízení, součástí plánu je „záznamový arch“ sloužící jako podklad pro vyhodnocování vhodně nastavených opatření pro prevenci vzniku nevhodného chování žáka, problémového chování či problémové situace):

Doporučený postup v případě, kdy problémová situace nastala:

1. Učitel předá dítě asistentovi pedagoga, který dítě zná a je s ním ve třídě v daný moment. V případě, že asistent pedagoga není, zavolá učitel výchovnému poradci nebo školnímu metodikovi prevence a dítě předá jemu.
2. Asistent/VP/ŠMP zajistí dítěti klidné prostředí, tmu a zváží situaci, jestli kontaktuje zákonného zástupce. Podává mu nápoje a procházením se s ním ho uklidňuje. Zklidní-li se žák do 30 minut, zůstává ve škole.
3. Učitel se postará o třídní kolektiv a informaci předá telefonicky školnímu psychologovi, který přijde na pomoc.
4. V případě, že se matka nedostaví a afekt povede k ohrožení zdraví žáka nebo zdraví spolužáků, bude požádáno o pomoc odborné lékařské pracoviště, které bude informováno o aktuální farmakoterapii dítěte (seznam přiložen) nebo přivolána linka 155.
5. Zákonní zástupci jsou kontaktováni telefonicky.
6. O celém incidentu je proveden zápis třídním učitelem.

Podpisy informovaných osob (všech, kteří jsou s žákem v interakci v době jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení):

Podpis žáka:

Podpis zákonného zástupce/kontaktní osoby v případě zletilého žáka:

Místo, datum:

Zpracoval/a:

Podpis ředitele školy:

2.3 Příloha č. 3

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Školní výkon, prospěch, školní zdatnost a hlavně neprospěch ve škole je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci se žákem. Při řešení školních neúspěchů musí pravidelně spolupracovat učitelé, rodiče a samotní žáci. Mnohdy je nutná i konzultace s odborníky např. se školním psychologem, speciálním pedagogem nebo pracovníky z PPP. Pokud má být žák úspěšný, je potřeba spoluvytvářet podmínky, kdy zažije úspěch (úspěch není vždy jen jednička či dvojka).

Pokud má být žák úspěšný, musí žít a pracovat v prostředí, které je mu příjemné.

Pokud má být žák úspěšný, musí žít a pracovat v prostředí, které je mu bezpečné.

Neprospěch ovlivňuje nejen zdravý vývoj osobnosti žáka, ale snižuje i vyhlídky na jeho společenské uplatnění. Neprospěch je možno definovat jako závažnější rozpor mezi možnostmi žáka a výsledky jeho práce. Objektivní posouzení možností žáka není jen záležitostí určení jeho intelektových předpokladů.

Možné příčiny např.:

- Snížený zájem o výuku
- Nízká motivace
- Pasivita
- Snížená sebedůvěra
- Nedostatek pracovních návyků
- Záporný vztah ke škole
- Zdravotní problémy
- Smyslové a řečové vady

Podpora školní úspěšnosti (předcházení školní neúspěšnosti)

- škola funguje podle jasných a srozumitelných pravidel (viz. Školní řád)
- důležité je aktivní školní poradenské pracoviště (ŠPP), rodiče jsou seznámeni s jeho členy a náplní práce na 1. rodičovské schůzce v září
- ŠPP se pravidelně schází a poskytuje odborné konzultace
- na škole pracuje školní psycholog a speciální pedagogové

- třídní učitelé (TU) se podílejí na vypracování pravidel třídy a následně jejich důsledném dodržování, TU systematicky pracují se třídou v rámci hodin (zejména etické výchovy), posílají měsíční zprávy o dění ve třídách školnímu metodikovi prevence
- žáci dodržují pravidla, na jejichž formulování se podílí (pravidla třídy)
- významná je úzká spolupráce všech pedagogických pracovníků a vzájemná informovanost (včasné předávání informací týkajících se zejména průběžné docházky, chování, plnění školních povinností, řešení problémů je zásadní pro odhalování dalších rizik, která mohou mít vliv na školní neúspěšnost)
- třídní učitel a vyučující konkrétního předmětu sděluje zákonným zástupcům na třídních schůzkách nebo na požádání i jiným dohodnutým způsobem informace o prospěchu, chování a docházce žáka do školy
- neméně důležitá je péče o žáky s některým z rizikových faktorů (např. opakování ročníku, přestup z jiné školy, neprospěch, opakovaná vysoká absence), navazující preventivní pohovory žáků s výchovným poradcem, školním metodikem prevence, školním psychologem, se zákonnými zástupci a stanovování podpůrných opatření
- škola využívá rovněž podpůrných programů MŠMT na podporu žáků z jiného sociokulturního prostředí
- v případě žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je postupováno v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů – třídní učitel zajišťuje seznání všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámení
- v případě opakovaných selhání při zvládnutí učiva s poskytováním podpůrných opatření 1. stupně vyučující kontaktuje třídního učitele, který informaci předá zákonnému zástupci a členům ŠPP za účelem zjištění příčiny a nastavení podpory při učení
- žáci jsou seznamováni s možnými vhodnými styly učení a učí se vědomě používat styl pro ně v dané situaci nejvýhodnější
- žáci jsou pozitivně motivováni k učení, požadavky jsou přiměřené, srozumitelné
- pedagogové seznamují žáky se vzdělávacími cíli a vedou žáky k tomu, aby sami vyhodnocovali jejich dosahování a aby sami formulovali očekávání od vlastní práce
- pedagogové zařazují aktivity, které posilují pozitivní sebepojetí a sebevědomí žáků, podporují samostatné a nezávislé myšlení žáků
- pedagogové zjišťují a poté pracují se silnými a slabými stránkami žáka

- škola vytváří vstřícné a bezpečné místo pro žáky, rodiče, pedagogy a další pracovníky
- pedagogičtí pracovníci vytváří zdravé klima třídy a školy, prostřednictvím různých metod a forem výuky
- škola má zpracovaný PPŠ, jehož součástí je i Krizový plán školy, kde jsou rozpracovány jednotlivé postupy v případě výskytu rizikového chování
- škola realizuje seznamovací programy, používá nástroje zaměřené na vzájemné poznání, na posilování sociálních a komunikačních dovedností (viz. PPŠ)
- žáci mají možnost vybrat si z velké nabídky doučování a dalších volnočasových aktivit

Postup v případě nedosažení cíle

- další konzultace, individualizovaná pomoc, vypracování plánu pedagogické podpory (PLPP), stanovení podpůrných opatření 1. stupně, domlouván postup s jinými odborníky, nové vyšetření v PPP (podpůrná opatření vyššího stupně)

Strategie předcházení školní šikaně a dalším projevům rizikového chování

Pokud je ve škole zajištěno fyzicky i psychicky bezpečné prostředí, mají žáci i pedagogové uspokojovanou potřebu jistoty a bezpečí. V takovém prostředí jsou ochotni ke spolupráci, žáci se chtějí učit novým dovednostem, dozvídat se nové informace. V opačném případě se jak pedagogové, tak žáci snaží „nebezpečné“ situaci vyhnout, řeší strategii úniku a už jim nezbývá kapacita na učení (se). Žáci, ale i pedagogové se pak mohou chovat odmítavě, nechtějí spolupracovat s ostatními a na nových informacích jim nezáleží.

K dlouhodobým cílům uvedené části patří např.:

- vytváření bezpečného a kvalitního klimatu tříd i školy
- formování a rozvíjení dovedností pro život, sociálních dovedností a dovedností seberegulace žáků
- rozvíjení klíčových dovedností pedagogů, podpora schopnosti sebereflexe, podpora pracovního i osobního sebezvoje pedagogů

Prostředky, které vedou k dosažení cílů:

- všichni pracovníci školy se řídí zásadami konstruktivní, transparentní, respektující komunikace, a to ve vztahu k žákům a jejich rodičům i ke svým kolegům; svým příkladem poskytují žákům vzor prosociálního chování a zároveň toto chování u nich modelují a podporují
- všichni pedagogové jsou vyškoleni, rozeznají příznaky rizikového chování žáků a bez prodlení zajišťují jeho řešení ve spolupráci s ostatními pedagogy (zejména se školním poradenským pracovištěm), zákonnými zástupci žáků a žáky
- je poskytována nabídka pomoci pro žáky, kteří potřebují řešit subjektivně náročné životní situace, které mají vliv na jejich osobnostní a sociální rozvoj
- aktivní práce se třídou je uskutečňována v určité četnosti a třídě se poskytuje zpětná vazba
- pedagogové učí žáky využívat techniky a metody, které vedou k budování zdravého sebevědomí, patří sem rozvíjení schopností a dovedností zvládat zátěžové situace (např. využívání relaxačních technik), rozvíjení schopností a dovedností sebeovládání (návčik efektivního řešení konfliktů, návčik asertivní komunikace, schopnost čelit sociálnímu tlaku), rozvíjení schopnosti činit informovaná rozhodnutí
- pedagogové využívají individuální nebo týmovou supervizi, seberozvojové vzdělávání, jednoznačné vymezení kompetencí, týmovou spolupráci při řešení různých situací

Postupy v případě nedosažení cíle spočívají např. v následujících opatřeních:

- všem pedagogům, žákům a zákonným zástupcům je poskytována „zpětná vazba“ v případě neúspěšného (ale i úspěšného) řešení situace
- škola má stanovený postup při řešení šikany nebo dalších projevů rizikového chování podle metodického doporučení MŠMT a má vypracované krizové plány
- všichni pedagogové jsou s krizovými plány předem seznámeni a v případě nutnosti je použijí

2.4 Příloha č. 4

Přehled základní legislativy

Strategie

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027
- Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027
- Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje na období 2019–2024
- Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2023–2025

Metodické pokyny:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č. j.: 21 291/2010-28 od 1. 11. 2010 (přílohy upravované 1. 1. 2012) 13 příloh

doplněné o další rizikové chování – 10 příloh

- 1) Návykové látky – drogy
- 2) Rizikové chování v dopravě
- 3) Poruchy příjmu potravy
- 4) Alkohol a děti školního věku
- 5) Syndrom týraného dítěte – CAN
- 6) Školní šikanování
- 7) Kyberšikana
- 8) Homofobie
- 9) Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
- 10) Vandalismus
- 11) Záškoláctví
- 12) Krádeže
- 13) Tabák

- 14) Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí
- 15) Netolismus
- 16) Sebeпоškozování
- 17) Nová náboženská hnutí
- 18) Rizikové sexuální chování
- 19) Příslušnost k subkulturám
- 20) Domácí násilí
- 21) Hazardní hraní
- 22) Dodržování pravidel prevence vzniku problémových situací týkajících se žáků s PAS ve školách a školských zařízeních
- 23) Psychická krize, duševní onemocnění

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (Čj.: 21149/2016.)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Čj.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Čj.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (Čj.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (Čj.: 37 014/2005-25)
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVÝP) v rámci řešení rizikového chování žáků čj. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013/
- Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků
- Pomůcka k nově zakotveným právům a povinnostem pedagogických pracovníků a vyloučení žáka nebo studenta k 1. 9. 2017

Zákony

- Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a některých dalších zákonů vyhlášené pod č. 82/2015 Sb., Novela školského zákona (č.101/2017sb.)
- Zákon č.562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona
- Zákon č.563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
- Zákon č. 379/2015 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník – „zákon o rodině“
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 106/2011, kterým se mění zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 65/2017 Sb. Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek plně nahrazuje - Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů. Zákon č. 65/2017 Sb. platný od 31. 5. 2017
- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích
- Zákon 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

- Novela zákona 359/1999 Sb., o sociální právní ochraně dětí, provedená zákonem č. 401/2012 Sb. - o provedení některých ustanovení zákona o sociálně – právní ochraně dětí
- Novela zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, z roku 2012 (č.333/2012) Sb.

Vyhlášky

- Vyhláška č. 72/2005 Sb. - Novela 116/2011Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních s účinností od 1. 9. 2016
- Vyhláška 48/2005 Sb. – o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- Vyhlášku č. 73/2005 Sb.,- nahrazuje vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných – s účinností od 1. 9. 2016 - cílem je vytváření rovných podmínek a příležitostí ve vzdělávání....
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.
- Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.
- Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních
- Vyhláška 256/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 48/2005 Sb. – o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.
- Vyhláška č. 473/2013-2 Sb. – o provedení některých ustanovení zákona o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

2.5 Příloha č. 5

Sít' služeb kraje

Pedagogicko-psychologická poradna Královéhradeckého kraje

Nezastupitelnou roli v organizačním systému primární prevence v oblasti institucionálního vzdělávání zajišťuje Pedagogicko-psychologická poradna Královéhradeckého kraje. Poradenské služby jsou zaměřeny na prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů, na vytváření vhodných podmínek, forem a způsobů práce s žáky nadanými a mimořádně nadanými, na zmírňování důsledků zdravotního postižení žáků ve speciálních školách, na integraci žáků se zdravotním postižením a se specifickými poruchami učení a chování a na kariérové poradenství.

Školské poradenské pracoviště MOZAIKA

Školské poradenské pracoviště Mozaika nabízí ambulantní, poradenskou a terapeutickou pomoc dětem, dospívajícím, rodinám, pedagogům a školám. Zabývá se výchovnými a vývojovými problémy dětí ve věku od 3 do 15 let.

Střediska výchovné péče

Jejich pracoviště nabízejí všestrannou preventivně výchovnou péči dětem a mládeži s negativními jevy chování, u nichž ještě nejsou důvody pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy ve speciálních výchovných zařízeních. Jsou koncipována buď jako internátní pobytová výchovná zařízení nebo zařízení, která poskytují ambulantní péči i poradenské služby. Koncepce činnosti těchto pracovišť vychází z terapeutické pomoci postavené na respektování charakteristických rysů osobnosti problémových jedinců. Ve většině případů se úzce spolupracuje s rodiči a také s kmenovou školou dítěte. Střediska výchovné péče jsou organizačně součástí Dětského diagnostického ústavu v Hradci Králové, který zřizuje MŠMT. Jde o střediska preventivní péče pro děti a mládež s projevy problémového chování.

Policie ČR

V našem kraji bylo zřízeno **Preventivně informační oddělení – Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje**, sdružující policisty, kteří se zabývají prevencí ze všech okresů Královéhradeckého kraje. Další aktivity (např. z oblasti situační prevence), besedy a tematické přednášky pro občany byly provedeny s ohledem na vývoj specifické bezpečnostní situace v daném teritoriu. Veřejnosti byly předávány potřebné informace rovněž

na různých prezentačních akcích a prostřednictvím médií (tisk, televize, rozhlas, webové zpravodajství).

Městské policie v obcích s rozšířenou působností

Hlavní náplní práce lektorů je příprava a realizace přednáškové činnosti. Přednášky jsou určeny seniorům, zdravotně handicapovaným, ale převážná část činnosti je zaměřena na děti a žáky z hradeckých mateřských, základních a středních škol. Oddělení prevence kriminality zajišťuje v rámci své činnosti spolupráci se subjekty, které se ve městě věnují prevenci kriminality. Současně se spolupodílí na řešení událostí v souvislosti s činností Městské policie Hradec Králové. Pro širokou veřejnost připravuje a současně i realizuje projekty a akce, jejíž součástí je infostánek městské policie, prezentace preventivně-informačních materiálů a ukázky ze služební kynologie a sebeobranu.

Probační a mediační služba v obcích s rozšířenou působností

Probační a mediační služba ČR (dále jen „PMS“) usiluje o zprostředkování účinného a společensky prospěšného řešení konfliktů spojených s trestnou činností a současně organizuje a zajišťuje efektivní a důstojný výkon alternativních trestů a opatření s důrazem na zájmy poškozených, ochranu komunity a prevenci kriminality. PMS představuje novou instituci na poli trestní politiky, vychází ze součinnosti dvou profesí – sociální práce a práva, zejména trestního. Cílem činnosti PMS je integrace pachatele, participace poškozeného a ochrana společnosti. Ve svých projektech se zabývají prevencí kriminality. Cílem projektů je např. motivace pro návrat do školy, motivace pro rozšíření kvalifikace, vzdělání obecně a pracovní praxe.

Občanské sdružení PROSTOR PRO, o. s.

Od roku 2010 se na území Hradce Králové začalo primární prevencí zabývat občanské sdružení PROSTOR PRO. Posláním Preventivních programů SPIRÁLA je dlouhodobé, kontinuální a interaktivní působení v oblasti prevence rizikového chování žáků a studentů škol i školských zařízení v Královéhradeckém kraji. Sdružení realizuje preventivní programy a nabízí rady, pomoc a konzultace pedagogům, žákům a studentům i jejich rodinným příslušníkům v oblasti projevů rizikového chování. Hlavním cílem programů je předcházet rizikovému chování žáků a studentů, snižovat negativní projevy a eliminovat další rozvoj jejich rizikového chování.

Občanské sdružení Prostor, Kolín

Preventivními programy v okresech Hradec Králové a Jičín chce občanské sdružení žákům základních a středních škol pomáhat v rámci specifické formy prevence sociálně

nežádoucích jevů předcházet či mírnit negativní jevy v chování, „bezpečně je provést obdobím nejistoty v dospívání a pomoci jim utvářet zdravé životní postoje.“ Do programu jsou kromě žáků škol zapojeni i jejich třídní učitelé, metodici prevence a rodiče. Program primární prevence o. s. Prostor se ve svých aktivitách zaměřuje na problematiku užívání návykových látek (legální i nelegální návykové látky, jejich účinky a rizika). Dále na problematiku dalších sociálně nežádoucích jevů jako je gambling, rasismus, xenofobie, šikana, týrání a zneužívání dětí aj. a na podporu osobnostního rozvoje (posilování sebejistoty, zvládání konfliktních situací, práce s emocemi, efektivní komunikace, schopnost čelit sociálnímu tlaku)

Občanské sdružení Semiramis, Mladá Boleslav

Posláním Semiramis o. s. je poskytovat kvalitní a odborné služby osobám ohroženým užíváním návykových látek formou terénních, ambulantních a poradenských programů, především na území Středočeského kraje s cílem minimalizovat negativní dopady užívání drog. Semiramis o. s. vytváří podmínky a poskytuje zázemí pro stabilní chod a rozvoj všech odborných programů. Cílovou skupinou jsou uživatelé drog a osoby jim blízké, žáci II. stupně základních škol, pedagogové.

Centrum primární prevence občanského sdružení poskytuje školám a odborné i laické veřejnosti na území Středočeského a Královéhradeckého kraje profesionální intervenci a odborné poradenství v oblasti primární prevence rizikového chování. Toto realizuje prostřednictvím dlouhodobých programů specifické primární prevence, poradenských a vzdělávacích aktivit, čímž se snaží u dětí a mládeže předcházet problémům spojeným s rizikovým chováním nebo tyto problémy oddálit do co nejpozdějšího věku.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Poskytují služby rizikovým, neorganizovaným dětem a mládeži, kteří jsou ohroženi sociálně patologickými jevy nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovaný většinou společností. Základním prostředkem pro navázání kontaktu s cílovou skupinou je nabídka volnočasových aktivit. Cílem je zlepšit kvalitu života cílové skupiny předcházením, snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících s jejich způsobem života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky, aby v případě zájmu mohli řešit svoji nepříznivou sociální situaci. Služba obsahuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů, poskytuje se bez úhrady.

Občanské sdružení Salinger

Občanské sdružení Salinger vzniklo v roce 1997 s cílem poskytovat mladým lidem podporu v začleňování do společnosti, hájit jejich oprávněné zájmy. V současné době

realizuje služby sociální prevence v Královéhradeckém kraji a prorodinné aktivity v Hradci Králové. Působí zde nízkoprahové zařízení Modrý pomeranč. Sdružení pracuje s dětmi, mládeží i celými rodinami v sociálně vyloučených lokalitách (KC Amaro Phurd- Pražská, Okružní, Hradec Králové). Jejich náplní je i práce s žadateli o náhradní rodinnou péči a s pěstounskými rodinami (Stopa čápa), provozují prorodinné centrum (Budulínek). Pracují s rodinami v obtížných životních situacích (Triangl). Program Sanace rodiny je určen těm klientům s dětmi do 18 let, kde se vyskytují výchovné problémy (záškoláctví, agrese, šikana, alkohol, problém s autoritou), tam kde je potřeba pomoc a podpora při výchově dětí (např. pomoc s nastavením pravidel, odměn a trestů) nebo potřeba pomoci a podpory v péči o dítě (jak lépe zvládat přípravu dětí do školy, stravování, hygienu atd.) či je nařízen dohled nad výchovou dětí nebo hrozí nařízení ústavní výchovy u dítěte, případně je potřeba podpory rodiny při přípravě na návrat dítěte z ústavní výchovy.